

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA NAGRAJEVANJA ČLANOV REVIZIJSKIH KOMISIJ V
SLOVENSКИH GOSPODARSKIH DRUŽBAH**

Ljubljana, september 2016

FRANJO TOMAŽIN

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Franjo Tomažin, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Analiza nagrajevanja članov revizijskih komisij v slovenskih gospodarskih družbah, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Majo Zaman Groff,

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 POMEN REVIZIJSKIH KOMISIJ V SISTEMU UPRAVLJANJA DRUŽB	2
1.1 Zgodovinski razvoj revizijskih komisij.....	3
1.2 Dejavniki ustanavljanja revizijskih komisij	4
1.3 Revizijske komisije v različnih sistemih upravljanja družb.....	4
1.3.1 Revizijske komisije v enotirnem sistemu upravljanja.....	4
1.3.2 Revizijske komisije v dvotirnem sistemu upravljanja.....	5
1.4 Prednosti in slabosti revizijske komisije	6
1.4.1 Prednosti revizijske komisije	6
1.4.2 Slabosti revizijske komisije	7
2 ZAKONSKA PODLAGA DELOVANJA REVIZIJSKIH KOMISIJ	8
2.1 Revizijske komisije v ZDA	8
2.2 Revizijske komisije v EU.....	9
2.3 Revizijske komisije v Sloveniji	10
3 DELOVANJE REVIZIJSKIH KOMISIJ V SLOVENIJI.....	12
3.1 Cilji revizijske komisije	13
3.2 Glavne naloge in pristojnosti revizijske komisije.....	13
3.3 Imenovanje članov revizijske komisije.....	15
3.4 Neodvisnost članov revizijske komisije.....	16
3.5 Pripravljenost članov revizijske komisije k opravljanju dela in njihov mandat...17	
3.6 Odgovornost komisije za poročanje o svojem delu	18
3.7 Sodelovanje revizijske komisije z zunanjim revizorjem.....	18
3.8 Druge pristojnosti in odgovornosti komisije	19
4 NAGRAJEVANJE ČLANOV REVIZIJSKIH KOMISIJ	19
4.1 Nagrajevanje članov revizijskih komisij v evropskih gospodarskih družbah	20
4.2 Nagrajevanje članov revizijskih komisij v slovenskih gospodarskih družbah.....	22
4.3 Sestava celotnih prejemkov članov revizijskih komisij	23
5 EMPIRIČNA RAZISKAVA NAGRAJEVANJA ČLANOV REVIZIJSKIH KOMISIJ V SLOVENSkih JAVNIH GOSPODARSKIH DRUŽBAH	26
5.1 Metodologija.....	26
5.2 Rezultati	26
5.3 Ugotovitve	35
SKLEP.....	36
LITERATURA IN VIRI.....	38

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prednosti in slabosti ustanovitve revizijske komisije	7
Tabela 2: Število članov v nadzornem svetu in revizijski komisiji analiziranih družb v letih 2013, 2014 in 2015	27
Tabela 3: Število sej nadzornega sveta in revizijske komisije v analiziranih družbah za leta 2013, 2014 in 2015	29
Tabela 4: Predstavitev bruto prejemkov članov nadzornega sveta in revizijske komisije v analiziranih družbah za leto 2015.....	31
Tabela 5: Predstavitev bruto prejemkov članov revizijske komisije v analiziranih družbah za leta 2013, 2014 in 2015 za delo v nadzornem svetu in revizijski komisiji	32
Tabela 6: Bruto prejemki zunanjih članov revizijske komisije.....	34

KAZALO SLIK

Slika 1: Število članov revizijske komisije v posameznih državah po analizi opravljeni s strani FEE	28
Slika 2: Število zunanjih članov revizijske komisije v posameznih državah po analizi opravljeni s strani FEE	28
Slika 3: Primerjava povprečnega števila sej nadzornega sveta in revizijske komisije	29
Slika 4: Primerjave povprečnih prejemkov na člana revizijske komisije v letu 2015	32
Slika 5: Prikaz gibanja povprečnih bruto prejemkov članov nadzornega sveta in revizijske komisije v letih 2013, 2014 in 2015	34

UVOD

Zaradi globalizacije in hitrega tehnološkega razvoja so se razmere na trgu spremenile in okolje za delovanje podjetij je postalo zahtevnejše in bolj tvegano. Podjetja se soočajo s čedalje bolj zahtevnimi in nepredvidljivimi situacijami. Stremijo k temu, da bi se izognila računovodskim prevaram, ki smo jim bili v svetovnem okviru priča v zadnjih letih in ki jih revizorjem ni uspelo odkriti, a so pritegnile mnogo pozornosti tako medijev kot tudi javnosti. S tem se je zaupanje javnosti v računovodsko in revizijsko stroko močno zmanjšalo, pokazala se je ranljivost svetovnih kapitalskih trgov. Države so bile prisiljene sprejeti strožje zakone tako za podjetja kot tudi za borze, in sicer vse z enim ciljem – povrniti ugled in zaupanje v poslovanje podjetij in borz ter v računovodsko in revizijsko stroko.

Ustanovitev revizijskih komisij je eden od načinov za vzpostavitev nadzora nad poslovanjem in poročanjem družb. Revizijska komisija predstavlja dodaten mehanizem nadzora nad poslovanjem družbe in njenim finančnim poročanjem. Njene odgovornosti se nanašajo na nadzor nad sistemom notranjih kontrol, sistemom obvladovanja tveganj in skladnost z zakonodajnimi, pravnimi in davčnimi zahtevami. Prav tako pa je pomembno njeno komuniciranje in sodelovanje z notranjimi in zunanjimi revizorji, organi upravljanja in poslovanja družbe.

Revizijsko komisijo imenuje nadzorni svet družbe. V družbi, s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, mora nadzorni svet v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (v nadaljevanju ZGD) obvezno oblikovati revizijsko komisijo. Komisijo sestavljajo predsednik in najmanj dva člana, pri čemer predsednika izmed svojih članov imenuje nadzorni svet. Vsaj en član komisije mora biti neodvisen strokovnjak in usposobljen za računovodstvo ali revizijo, ostali člani revizijske komisije pa so lahko le člani nadzornega sveta (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015). Po priporočilu Združenja nadzornikov Slovenije, ki je izdalo Priporočila za delo revizijskih komisij, naj bi bili vsi člani revizijske komisije popolnoma neodvisni od družbe in njenega poslovanja. Pri tem pa naj bi bil neodvisni strokovnjak oseba, ki je usposobljena za računovodstvo, revizijo ali notranjo revizijo, ali preizkušeni davčniki, ki so na podlagi 158. člena Zakona o revidiranju (v nadaljevanju ZRev-2) vpisani v register Slovenskega inštituta za revizijo. Drugi člani revizijske komisije morajo biti člani nadzornega sveta ali neizvršni člani upravnega odbora (pri enotirnem sistemu upravljanja) (Ur. l. RS, št. 65/2008, 2008).

Člani revizijske komisije morajo biti za svoje delo ustrezno nagrajeni. Višina plačila posameznega člana revizijske komisije je odvisna od posameznega podjetja, višino plačila pa določa statut družbe ali skupščina. Priporočila za revizijske komisije predlagajo, da naj bi bile sejnine enake kot za člane nadzornega sveta, tako da so zunanji strokovnjaki ustrezno nagrajeni, in predlagajo, da so plačila za člane revizijske komisije, ki so tudi člani nadzornega sveta, temu primerno višja zaradi podvojenosti funkcije. Ravno tako predlagajo, da naj bi bila sejnina za predsednika revizijske komisije višja kot za druge člane, in sicer za

enak odstotek, kot velja za predsednika nadzornega sveta glede na druge člane nadzornega sveta (Priporočila za revizijske komisije, 2016, str. 33).

Cilj diplomskega dela je preveriti nagrajevanje članov revizijskih komisij v slovenskem prostoru. Z analizo dobljenih podatkov bom poskušal ugotoviti tudi, ali se zaslužki članov revizijske komisije razlikujejo glede na to, ali so notranji ali zunanji člani revizijske komisije.

Analiza podatkov bo temeljila na razkritih podatkih, pridobljenih iz pregledanih zaključnih oziroma letnih poročil delniških družb, uvrščenih v prvo kotacijo Ljubljanske borze za leta 2013, 2014 in 2015.

Namen diplomskega dela je zbrati objavljene podatke o nagrajevanju članov revizijskih komisij in jih analizirati. Z analizo bom poskušal ugotoviti:

- ali so zaslužki članov revizijskih komisij primerljivi med obravnavanimi podjetji,
- ali so člani revizijskih komisij glede na priporočila o nagrajevanju članov revizijskih komisij primerno nagrajeni.

Diplomsko delo je sestavljeno iz petih poglavij. V uvodu sta predstavljena namen in cilj diplomskega dela. V prvem poglavju je predstavljen pomen revizijskih komisij, zgodovinski dejavniki ustanovitve revizijske komisije in delovanje revizijskih komisij v različnih sistemih upravljanja. V drugem poglavju je opisano delovanje revizijskih komisij in njihova zakonska podlaga. V tretjem poglavju je predstavljeno delovanje revizijskih komisij v Sloveniji. V četrtem poglavju je prikazana premerjava nagrajevanja revizijskih komisij med državami Evropske unije. V petem poglavju je narejena analiza nagrajevanja revizijskih komisij v slovenskem prostoru. Podatke sem pridobil iz zaključnih oziroma letnih poročil delniških družb, uvrščenih v prvo kotacijo Ljubljanske borze za leta 2013, 2014 in 2015 po posameznih podjetjih. Predstavljeni so metodologija, rezultati in ugotovitve. Diplomsko delo zaključujem s sklepom, v katerem povzemam glavne ugotovitve.

1 POMEN REVIZIJSKIH KOMISIJ V SISTEMU UPRAVLJANJA DRUŽB

Pravno reguliranje poslovanja gospodarskih družb oziroma podjetij je zelo zapleten proces, saj je treba zagotoviti ustrezno varnost in zaščito družbenikov – lastnikov in upnikov, hkrati pa dopustiti družbenikom ustrezno avtonomijo, ki naj omogoči učinkovito in konkurenčno poslovanje.

1.1 Zgodovinski razvoj revizijskih komisij

Razni avtorji navajajo, da je bil povod za nastanek prvih revizijskih komisij v letu 1938 pojav velike računovodske prevare v podjetju McKesson & Robbins v Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA). Zaradi te prevare sta Komisija za vrednostne papirje in borze (angl. *Securities and Exchange Commission* – v nadaljevanju SEC) in Newyorška borza (angl. *New York Stock Exchange* – v nadaljevanju NYSE) odločili in predlagali ustanovitev revizijskih odborov. Leta 1976 sta NYSE in SEC podali predloge in zahteve za oblikovanje revizijskih odborov za družbe, ki kotirajo na borzi, in sicer zato, da bi zaježili dvomljivo poslovanje. Leta 1978 je NYSE od vseh podjetij, ki kotirajo na borzi, zahtevala, da oblikujejo revizijske komisije, sestavljene iz članov, ki niso neposredno odgovorni za poslovanje podjetja (Clikeman, 2003, str. 3).

V Evropi so razpravo o revizijski komisiji in njeni vlogi pri zagotavljanju neodvisnega delovanja revizorja spodbudile direktive Evropske unije (Duhovnik, 1997, str. 12). Leta 1987 so v ZDA izbruhnili novi finančni škandali, zato se je država odločila ustanoviti Nacionalno komisijo za goljufivo finančno poročanje (angl. *National Commission on Fraudulent Financial Reporting*). Ta komisija je v svojem poročilu zagovarjala pomen revizijskih komisij zaradi bolj transparentnega in učinkovitega finančnega poročanja podjetja. Od tedaj naprej je v ZDA glavna skrb povečanje učinkovitosti revizijskih komisij v korporacijskem upravljanju (Spira, 2006, str. 181).

Leta 1998 je bil s strani NYSE in Nacionalnega združenja članov borze vrednostnih papirjev (angl. *National Association of Securities Dealers*) ustanovljen odbor Blue Ribbon Committee. Odbor je predlagal ustanovitev neodvisne revizijske komisije, sestavljene iz najmanj treh članov, ki jim bo finančno področje revidiranja poznano. Ob tem je postavil dodatno zahtevo, da mora biti vsaj en član strokovnjak s področja financ. Odbor je priporočil tudi, da revizijska komisija pripravi ustanovno listino, ki jasno opredeljuje njeno vlogo.

Leta 1999 je odbor Blue Ribbon Committee predstavil Temeljna načela za delovanje revizijskih komisij. Ta načela še danes predstavljajo glavne smernice za delovanje revizijskih komisij in poudarjajo naslednje pomembne točke (Kumelj, 2005, str. 6):

- neodvisnost članov pri sprejemanju odločitev,
- konstruktivne razprave glede kakovosti poročanja o poslovanju podjetja s člani upravljanja, notranjimi in zunanjimi revizorji,
- učinkovitejše komuniciranje ter pretok informacij med notranjimi in zunanjimi revizorji,
- ključne vloge komisije na področju nadziranja posameznih postopkov revidiranja.

Podoben je bil razvoj revizijskih komisij v Kanadi, kjer je zakon iz leta 1975 od vseh družb, ki so svoje vrednostne papirje prodajale javnosti, zahteval, da ustanovijo revizijske komisije z najmanj tremi člani.

V Veliki Britaniji se je ideja o revizijskih komisijah razvijala počasi. Upirale so se ji različne stranke, predvsem na ideoloških osnovah. Na drugi strani so strokovne inštitucije opozarjale na to, da so revizijske komisije lahko zelo pomemben dodaten pripomoček za učinkovito upravljanje družb, ki lahko zapolni praznino v angleški zakonodaji, po kateri delničar, ki po zakonu imenuje revizorja in mu je revizor uradno dolžan poročati, ne more vzpostaviti stikov z revizorjem drugače kakor prek branja njegovega poročila. Revizijska komisija, ki zastopa interese delničarjev, lahko učinkovito komunicira z revizorjem in z njim razpravlja o podrobnostih, ki so pomembne za delničarje in o katerih bi delničarji verjetno razpravljali z revizorjem, če bi imeli priložnost (Duhovnik, 2009, str. 25).

Drugje v Evropi so revizijske komisije, verjetno tudi zaradi dvotirnega sistema upravljanja in sorazmerno manjših gospodarskih družb, manj poznane. Razpravo o njih in njihovi vlogi pri zagotavljanju neodvisnosti delovanja revizorja so spodbudile direktive Evropske unije.

1.2 Dejavniki ustanavljanja revizijskih komisij

Razvoj revizijskih komisij je treba obravnavati kot revidiranje v širšem smislu – v primerjavi z revizijo zunanjega revizorja, ki ima relativno ozek cilj, da izrazi mnenje o računovodskih izkazih. V tem pogledu naj bi revizijske komisije (Duhovnik, 2009, str. 26):

- pomagale poslovodstvu pri izpolnjevanju njegovih dolžnosti,
- okrepile vlogo tistih članov nadzornega sveta, ki resnično zastopajo interese delničarjev,
- okrepile zaupanje v objektivnost in verodostojnost računovodskega poročanja,
- povečale neodvisnost delovanja revizorjev,
- povečale kakovost revidiranja in računovodskega spremljanja poslovanja,
- izboljšale komuniciranje med nadzornim svetom, revizorji in poslovodstvom.

1.3 Revizijske komisije v različnih sistemih upravljanja družb

Organi vodenja ali nadzora v delniških družbah so po ZGD (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015) uprava, upravni odbor in nadzorni svet. Družba lahko izbere dvotirni sistem upravljanja družbe z upravo in nadzornim svetom ali enotirni sistem upravljanja z upravnim odborom. Revizijske komisije se razlikujejo glede na različne sisteme upravljanja.

1.3.1 Revizijske komisije v enotirnem sistemu upravljanja

Enotirni sistem upravljanja uporablja večina svetovnih držav, tako da gre za prevladujoči sistem upravljanja. Velika Britanija in ZDA sta postali vzor take ureditve. Pri tem sistemu ne gre za to, da ni nadzora nad delovanjem podjetja oziroma uprave, temveč sta nadzorni in upravni organ združena v odbor direktorjev (angl. *Board of Directors*) oziroma upravni odbor v našem enotirnem sistemu upravljanja. Člani odbora direktorjev so zunanji direktorji

(angl. *Outside Directors*) oziroma neizvršni direktorji v našem enotirnem sistemu in notranji direktorji (angl. *Inside, Executive Directors*) oziroma izvršni direktorji v našem enotirnem sistemu upravljanja. Zunanji direktorji so člani upravnega odbora, ki nimajo poslovodnih funkcij v družbi, vendar opravljajo nadzorno funkcijo nad t. i. notranjimi direktorji, ki so člani poslovodstva družbe. Zunanji direktorji naj bi zagotovili neodvisen nadzor za delničarje, medtem ko naj bi notranji direktorji sodelovali pri soodločanju in zagotovili vse informacije o poslovanju, vodenju in ciljih družbe. Odbor direktorjev naj bi se sestel vsaj štirikrat letno, po potrebi pa tudi večkrat. Njegove naloge so ocenjevanje poslovanja družbe in delovanja poslovodstva družbe, imenovanje in razreševanje notranjih direktorjev. Odbor direktorjev je tudi predlagatelj novih članov odbora direktorjev. Soglasja k določenim poslom ali odločitvam prav tako daje odbor direktorjev.

Upravni odbor, sestavljen iz notranjih direktorjev, naj bi zagotovil večjo enotnost in sodelovanje pri vodenju družbe. V ZDA imajo odbori direktorjev največje probleme z zagotavljanjem neodvisnosti in samostojnosti notranjih direktorjev. Zaradi sodelovanja v več odborih jim zmanjkuje časa za aktivno delovanje. Eden izmed problemov takšnega sistema je, da glavni izvršni direktor (angl. *Chief Executive Officer* – v nadaljevanju *CEO*) imenuje direktorje v odbore, pri tem pa lahko izbira svoje prijatelje in znance, ki se na sejah strinjajo z vsem, kar predlaga glavni izvršni direktor. Ta problem se je pojavljal v številnih družbah v ZDA, vendar je bilo v zadnjih letih veliko narejenega za njegovo odpravo. Odbori direktorjev so na dobri poti, da postanejo dejanski nadzorni organi. Tudi število zunanjih direktorjev se v povprečju povečuje in v večini odborov direktorjev je več zunanjih direktorjev kot notranjih. Mesto v odboru direktorjev pa se spreminja iz dobro plačane častne funkcije v mesto, kjer imajo direktorji določene odgovornosti in zadolžitve (Bajuk, Kostrevc & Podbevšek, 2003, str. 10).

V enotirnem sistemu upravljanja po ZGD (279., 280. in 289. člen) ima upravni odbor možnost imenovati revizijsko komisijo. V nadaljevanju je določeno, da mora v družbi, ki je subjekt javnega interesa, nadzorni svet obvezno oblikovati revizijsko komisijo. Komisijo sestavljajo predsednik in najmanj dva člana. Med člani revizijske komisije mora biti vsaj en član komisije neodvisen strokovnjak, usposobljen za računovodstvo in revizijo. Ostali člani revizijske komisije so člani upravnega odbora, ki niso izvršni direktorji (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015).

1.3.2 Revizijske komisije v dvotirnem sistemu upravljanja

Dvotirni sistem upravljanja pomeni, da družbo vodi uprava, nadzorni svet pa jo pri tem nadzira. V EU imajo tak sistem v Avstriji, na Češkem, v Estoniji, Latviji, na Madžarskem, v Nemčiji, na Nizozemskem, Poljskem in Slovaškem. V ostalih državah EU prevladuje enotirni sistem. Na Finskem, v Franciji, Litvi in Sloveniji pa imamo možnost izbire med enotirnim in dvotirnim sistemom. Uprava mora po zakonu voditi družbo, medtem ko nadzorni svet nima te pravice, zato se v vodenje družbe ne vmešava. Z zakonom je tudi

določeno, da člani nadzornega sveta ne smejo biti hkrati člani uprave. Člani nadzornega sveta so dosti bolj neodvisni, kot to velja za enotirni sistem, saj sta uprava in nadzorni svet osebno ločena, vendar pa so nadzorniki v dvotirnem sistemu o zadevah družbe načeloma precej slabše obveščeni. Kako uspešen in učinkovit je nadzor, je odvisno predvsem od sposobnosti ljudi v nadzornem svetu in upravi. Zasledimo lahko mnogo neučinkovitih nadzornih svetov, ki ne nasprotujejo slabim odločitvam uprave (Bajuk et al., 2003, str. 12).

Po 279. in 280. členu ZGD v dvotirnem sistemu upravljanja v primeru ustanovitve revizijske komisije to imenuje nadzorni svet (zakon določa, da morajo biti revizijske komisije obvezno imenovane v družbah, ki so subjekti javnega interesa). Komisijo sestavljajo predsednik in najmanj dva člana. Med člani revizijske komisije mora biti vsaj en član komisije neodvisen strokovnjak, usposobljen za računovodstvo in revizijo. Ostali člani revizijske komisije so lahko le člani nadzornega sveta, katere imenuje nadzorni svet. Eden izmed članov nadzornega sveta, ki je hkrati tudi član revizijske komisije, je določen za predsednika revizijske komisije (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015).

1.4 Prednosti in slabosti revizijske komisije

Že Zakon o gospodarskih družbah iz leta 1993 je omogočal imenovanje revizijskih komisij. Nadzorni svet je lahko imenoval eno ali več komisij z namenom, da pripravijo predloge sklepov ter skrbijo za njihovo izvršitev. Kot je pokazala domača in tuja praksa, so z oblikovanjem in delovanjem revizijskih komisij povezane različne prednosti in slabosti.

1.4.1 Prednosti revizijske komisije

Prednosti, ki jih podjetje pridobi z ustanovitvijo revizijske komisije, so (Duhovnik, 2009, str. 26):

- pomaga poslovodstvu pri izpolnjevanju njegovih dolžnosti,
- okrepile so vlogo tistih članov nadzornega sveta, ki resnično zastopajo interese delničarjev,
- okrepile so zaupanje v objektivnost in verodostojnost računovodskega poročanja,
- povečale so neodvisnost delovanja revizorjev,
- povečale so kakovost revidiranja in računovodskega spremljanja poslovanja,
- izboljšale so komuniciranje med nadzornim svetom in poslovodstvom.

Podjetje si v očeh javnosti dvigne ugled in verodostojnost z dobro delujočo revizijsko komisijo, ki predstavlja dodatni organ nadzora v podjetju.

1.4.2 Slabosti revizijske komisije

Ustanovitev revizijskih komisij pa nima samo prednosti, ampak že takoj lahko ugotovimo tudi njene slabosti. Zakon je v svojih določilih predpisal, da mora biti vsaj en član komisije neodvisni strokovnjak in usposobljen za računovodstvo in revizijo, ostali člani pa so lahko le člani nadzornega sveta ali člani upravnega odbora, ki niso izvršni direktorji. S tem je dal družbam priložnost, da stopnjo strokovnosti revizijskih komisij prilagajajo svojim potrebam. Slabosti revizijske komisije so (Duhovnik, 2009, str. 23):

- komisija ne more odločati o vprašanjih, ki niso v pristojnosti nadzornega sveta ali uprave družbe,
- komisijo sestavljajo predsednik in najmanj dva člana,
- predsednika imenuje nadzorni svet ali upravni odbor izmed svojih članov.

Slabost sestave in imenovanja revizijske komisije, ki mora biti sestavljena iz predsednika in najmanj dveh članov, je v ustreznosti zagotavljanja njegove sestave. Tako kot so v Tabeli 1 predstavljene slabosti, je glavna težava zagotavljanje ustreznih članov revizijske komisije iz članov neizvršnih direktorjev z zadostnim in ustreznim znanjem.

Tabela 1: Prednosti in slabosti ustanovitve revizijske komisije

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • ustanovitev revizijske komisije povečuje zaupanje v verodostojnost in objektivnost poslovnega poročila; • s specializacijo v probleme finančnega poročanja in nadomestitvijo odgovornosti poslovodstva se lahko vodilno poslovodstvo posveti vodenju podjetja; • v primeru navzkrižnih interesov podjetja, vodstva podjetja in zaposlenih lahko revizijska komisija predstavlja pomemben odbor, s katerim se lahko revizor posvetuje; • notranjim revizorjem je omogočeno poročanje revizijski komisiji; • zunanji revizorji so na voljo kot neodvisen odbor za posvetovanje.	<ul style="list-style-type: none"> • težave pri izbiri neizvršnih direktorjev z zadostnim poznavanjem revizijskega področja, da lahko njihovo delo dejansko pripomore k učinkovitosti odbora; • ustanovitev formalnega načina poročanja lahko revizorje odvrača od izpostavitve problemov presoje in omeji poročanje zgolj na ugotovljena dejstva; • povečanje stroškov nadzornega sveta.

Vir: Povzeto po BPP Learning Media, ACCA Audit and Assurance (Course notes), 2009 str. 37.

Ustanovitev revizijske komisije predstavlja za podjetje dodatno stroškovno breme, saj se članom in predsedniku komisije plača sejnine in administrativne stroške.

Poleg navedenih prednosti pa je treba omeniti tudi, da obstoj revizijske komisije povečuje neodvisnost revizorjev, saj ti niso več neposredno odgovorni poslovodstvu. O svojih ugotovitvah se lahko posvetujejo z neodvisnimi člani nadzornega sveta, ki imajo zadostna pooblastila, da lahko morebitne ugotovljene nepravilnosti preučijo in ustrezno ukrepajo proti vodstvu podjetja.

2 ZAKONSKA PODLAGA DELOVANJA REVIZIJSKIH KOMISIJ

Zakonska podlaga daje nadzornemu svetu gospodarskih družb možnost, da imenuje eno ali več komisij z namenom, da pripravljajo predloge sklepov za njihovo izvršitev, in z omejitvijo, da ne morejo odločati o zadevah, ki so v pristojnosti nadzornega sveta. Med tovrstne komisije sodijo tudi revizijske komisije. Slovenske gospodarske družbe so v svetovnem merilu sorazmerno majhne, zato je toliko bolj pomembno, da je delovanje njihovih revizijskih komisij učinkovito.

2.1 Revizijske komisije v ZDA

Leta 1972 je v ZDA SEC podal priporočilo za ustanovitev revizijskih komisij. Od leta 1972 do 1978 je SEC podal še več spodbud za povečanje in okrepitev odgovornosti revizijskih komisij. Leta 1999 je Blue Ribbon Committee podal deset priporočil za izboljšanje učinkovitosti revizijske komisije. S sprejetjem Sarbanes-Oxleyjevega zakona v letu 2002 pa so revizijske komisije dobile najpomembnejšo vlogo, saj so postale zakonsko obvezne za vsa podjetja, ki kotirajo na ameriški borzi vrednostnih papirjev.

Zakon Sarbanes-Oxley, Sarbox ali SOX, je bil sprejet 30. julija 2002, kot posledica propada več podjetij, med njimi tudi sedme največje korporacije v ZDA, Enrona. Sprejel ga je 107. Kongres ZDA na drugi seji v Washingtonu. Zakon naj bi preprečil ponovne škandale, ki so povzročili milijardne izgube in zamajali zaupanje javnosti v trgovanje z vrednostnimi papirji (Sarbanes-Oxley Act of 2002, 2002).

Zakon je razdeljen na enajst poglavij, ki jih sestavljajo posamezni člani, in naj bi poskrbel za reforme na področju računovodsko-revizijske panoge, zaostril korporacijsko upravljanje in povrnil zaupanje naložbenikov.

Naslovi posameznih poglavij so (Sarbanes-Oxley Act of 2002, 2002):

1. poglavje: Odbor za javno nadzorstvo revizijskih družb
2. poglavje: Revizorjeva neodvisnost
3. poglavje: Družbena odgovornost

4. poglavje: Izboljšano računovodsko poročanje
5. poglavje: Nasprotje interesov analitikov
6. poglavje: Sredstva in pooblastila Komisije za vrednostne papirje in borze
7. poglavje: Študije in poročila
8. poglavje: Družbena in kazenska odgovornost za prevare
9. poglavje: Povečanje kazni za kriminal belih ovratnikov
10. poglavje: Davek na dobiček korporacij
11. poglavje: Korporacijska prevara in odgovornost

SOX zakon pomembno vlogo namenja revizijski komisiji. Revizijska komisija naj bi imela nadzor nad notranjo revizijsko funkcijo v podjetju in nad funkcijo računovodskega poročanja. Učinkovita revizijska komisija naj bi poskušala preprečiti računovodske prevare in naj bi bila pomemben del upravljanja podjetja. Zakon revizijsko komisijo opredeljuje kot komisijo oz. organ, ki je sestavljen iz članov uprave ali nadzornikov z namenom vpogleda v računovodsko in finančno poročanje.

2.2 Revizijske komisije v EU

V zgodovini so revizijske komisije v EU manj znane. Upravljanje lastnikov v celinski Evropi je drugačno od anglo-ameriškega sistema in je zato tudi potreba po uvajanju revizijskih komisij manj občutna (Duhovnik, 1997, str. 12). V dvotirnem sistemu upravljanja, ki prevladuje v Evropi, nadzorni svet kot organ upravljanja nadzira upravo pri vodenju družbe. Nadzorni svet je neodvisen in ločen od uprave. V enotirnem sistemu upravljanja ima upravni odbor upravno in nadzorno funkcijo. Upravni odbor je sestavljen iz izvršnih direktorjev, ki imajo poslovodno funkcijo, in neizvršnih direktorjev, ki zagotavljajo neodvisen nadzor.

V zadnjih letih se v Evropi povečuje pomen revizijskih komisij. Strokovnjaki s področja revidiranja se trudijo povrniti zaupanje vlagateljev v trge vrednostnih papirjev in revizijsko stroko. Tudi v tem primeru gre za nekakšen odgovor na ameriški Sarbanes-Oxleyjev zakon (Odar, 2003, str. 13).

Evropa je leta 2006 sprejela Direktivo 2006/43/ES Evropskega parlamenta in sveta o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze, ki je v članice Evropske unije (v nadaljevanju EU) uvedla nekatere spremembe, ki so se nanašale na zakonsko revidiranje. V desetem poglavju Direktive je posebna določba, ki je nalagala, da morajo vsi subjekti javnega interesa ustanoviti revizijsko komisijo, pri čemer posamezna država določi, ali revizijsko komisijo sestavljajo neizvršni člani uprave ali člani nadzornega sveta ali člani, ki jih imenuje skupščina delničarjev, vendar mora biti vsaj en član revizijske komisije neodvisen in imeti znanje s področja računovodstva ali revizije (EU, Direktiva 2006/43ES, 2006).

Enako v 39. členu določa Direktiva 2014/56/EU Evropskega parlamenta in sveta o spremembi Direktive 2006/43/ES o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze. Sprememba dopušča odstopanje, da se lahko države članice odločijo, da subjektom javnega interesa dovolijo, da ne imenujejo revizijske komisije, če imajo organ ali organe, ki opravljajo enake naloge kot revizijska komisija ter so bili ustanovljeni in delujejo v skladu z določbami, veljavnimi v državi članici, v kateri je subjekt, ki ga je treba revidirati, registriran. V takem primeru subjekt razkrije, kateri organi izvajajo te naloge in kako so sestavljeni. Kadar so vsi člani revizijske komisije člani upravnega ali nadzornega organa revidiranega subjekta, lahko država članica določi, da je revizijska komisija izvzeta iz zahtev po neodvisnosti (EU, Directive 2014/56/EU, 2014).

2.3 Revizijske komisije v Sloveniji

Vsaka družba ima posebne potrebe glede ureditve revizijske komisije, ki mora biti prilagojena velikosti, kompleksnosti in profilu tveganja družbe. Revizijska komisija je podrejen organ nadzornega sveta. Njena naloga je pomagati nadzornemu svetu na področjih, za katere je posebej usposobljena. Za odločitve in ukrepe, ki jih nadzorni svet sprejme na podlagi priporočil revizijske komisije, je odgovoren nadzorni svet. Nadzorni svet v slovenskih podjetjih ustanovi revizijsko komisijo z namenom izboljšanja svojega delovanja. Revizijska komisija pomaga pri vodenju in nadziranju družbe, vendar ne posega v pristojnosti nadzornega sveta in uprave. Delo revizijske komisije in zlasti njenega predsednika je zahtevno in mu je treba posvetiti veliko časa, da se naloge lahko ustrezno izvajajo (Priporočila za revizijske komisije, 2016, str. 5).

Zakonske podlage za ustanovitev revizijske komisije so:

- Uredba št. 537/2014 Evropskega Parlamenta in Sveta,
- Direktiva 2014/56/EU,
- ZGD-1 iz leta 2006 ter predvsem dopolnitvi ZGD -1B iz leta 2008, in ZGD-1I iz leta 2015,
- Zakon o bančništvu (Zban-2) iz leta 2015,
- Zakon o zavarovalništvu (ZZavar-1) iz leta 2015.

Revizijske komisije se oblikuje glede na velikost in zahtevnost dela v posameznem nadzornem svetu. Komisije se oblikuje čim prej po konstitutivni seji nadzornega sveta (ali upravnega odbora v primeru enotirnega sistema) in dovolj zgodaj, da lahko odgovorno opravijo svoje naloge.

Že Zakon o gospodarskih družbah iz leta 1993 je nadzornemu svetu gospodarskih družb omogočal, da imenujejo eno ali več komisij z namenom, da pripravljajo predloge sklepov ter skrbijo za njihovo izvršitev, in z omejitvijo, da ne morejo odločati o zadevah, ki so v pristojnosti nadzornega sveta. Med tovrstne komisije so sodile tudi revizijske komisije. Le

redki nadzorni sveti v slovenskih družbah so se odločili, da prostovoljno ustanovijo revizijsko komisijo (Duhovnik, 2009, str. 21).

Zakon o gospodarskih družbah iz leta 2006 v svojem 289. členu navaja, da mora upravni odbor v enotirnem sistemu upravljanja obvezno oblikovati revizijsko komisijo v družbi (Ur. l. RS, št. 42/2006, 2006):

- s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu,
- v kateri delavci v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju uveljavljajo svojo pravico do sodelovanja v organih družbe.

Z uveljavitvijo Direktive o obveznih revizijah in na njej temelječih spremembah ZGD se je zakonodajno okolje glede ustanavljanja revizijskih komisij spremenilo. ZGD-1B iz leta 2008 je v dopolnitvi 279. člena predpisal obvezno ustanovitev revizijskih komisij tudi v vseh družbah dvotirnega sistema, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev (Ur. l. RS, št. 68/2008, 2008). V dopolnitvi 279. člena v letu 2015 (ZGD-11) je dopolnjeno, da mora nadzorni svet oblikovati revizijsko komisijo v družbi, ki je subjekt javnega interesa. Torej, kot izhaja iz opredelitve pojma javnega interesa, so to družbe, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, ali kreditna institucija, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja bančništvo, ali zavarovalnica, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja zavarovalništvo (Ur. l. RS, 55/2015, 2015).

Na področju bančništva je revizijska komisija postala obveza in mora biti imenovana po dopolnitvi 75. člena Zakona o bančništvu (v nadaljevanju Zban) iz leta 2009 (Ur. l. RS, št. 19/2009, 2009). Omenjeni člen določa, da »Nadzorni svet banke mora imenovati revizijsko komisijo«. Pred to spremembo je Zban iz leta 2006 določal, da mora imeti revizijsko komisijo ustanovljena banka, ki (Ur. l. RS, št. 131/2006, 2006):

- ima položaj nadrejene banke v bančni skupini,
- opravlja bančne ali druge storitve prek podružnice zunaj območja Republike Slovenije.

Z dopolnitvijo Zakona o bančništvu v letu 2015 se smiselno uporablja 49. člen, ki določa, da mora nadzorni svet banke imenovati revizijsko komisijo in komisijo za tveganja. Banka Slovenije lahko na zahtevo banke, ki ni opredeljena kot pomembna banka, dovoli, da združi funkciji komisije za tveganja in revizijske komisije v eno komisijo, če imajo člani združene komisije znanje, veščine in izkušnje, ki se zahtevajo za člane revizijske komisije in komisije za tveganja (Ur. l. RS, št. 25/2015, 2015).

Z dopolnitvijo Zakona o zavarovalništvu v letu 2010 (v nadaljevanju Zzvar-H) pa je postala obvezna ustanovitev revizijske komisije tudi v zavarovalniških družbah. Dopolnitev Zakona o zavarovalništvu je v novem 31. a členu narekovala; »Nadzorni svet zavarovalnice mora imenovati revizijsko komisijo« (Ur. l. RS, 79/2010, 2010). Po spremembi zakona v letu 2015

je imenovanje revizijske komisije zahtevano v skladu s 70. členom ZZvar-1 (Ur. l. RS, št. 93/2015, 2015).

Nadzorni svet pri oblikovanju posamezne komisije določi njen predviden mandat ter pristojnosti in pooblastila. Pri tem upošteva predvsem posebnosti družbe ter število članov nadzornega sveta in njihova strokovna znanja. Mandat komisij ne sme biti daljši od mandata, ki velja za nadzorni svet. Nadzorni svet komisiji zagotovi vso gradivo in potrebne dokumente za njeno delo. Vsi člani komisij pri opravljanju svoje funkcije upoštevajo izključno cilje družbe. Tudi za zunanje člane komisij (ki niso hkrati člani nadzornega sveta) smiselno veljajo pravila o nasprotju interesov za člane nadzornega sveta. Nadzorni svet poskrbi, da vsi zunanji člani komisij podpišejo izjavo, s katero se zavežejo varovati zaupnost podatkov po enakih standardih kot člani nadzornega sveta. Po vsaki seji komisije se nadzornemu svetu posreduje poročilo o sprejetih sklepih oziroma morebitna mnenja, ki jih je komisija oblikovala za nadzorni svet, v ustni ali pisni obliki. Člani komisije imajo takšne strokovne in osebnostne lastnosti, ki jim zagotavljajo kakovostno in neodvisno delovanje, predvsem pa (Ljubljanska borza d. d., 2009, str. 13):

- neodvisnost od uprave,
- razpoložljiv čas za delo v komisiji,
- vsebinsko poznavanje strokovnega področja, za katerega je zadolžena komisija.

3 DELOVANJE REVIZIJSKIH KOMISIJ V SLOVENIJI

Priporočila za revizijske komisije (2016) poudarjajo, da ima vsaka družba posebne potrebe glede ureditve revizijske komisije, ki mora biti prilagojena velikosti, kompleksnosti in profilu družbe. Glede na velikost podjetja je odvisno, koliko članov ima revizijska komisija, vendar mora imeti po zakonu vsaj 3 člane, zgornja meja pa ni omejena. Skladno z ZGD-1 mora biti najmanj en član komisije neodvisni strokovnjak za računovodstvo in revizijo, ostali člani in predsednik revizijske komisije pa so lahko le člani nadzornega sveta.

Revizijska komisija, ki pri svojem delu sodeluje z notranjimi in zunanji revizorji, s sodelovanjem pridobi potrebne informacije in mnenja. Vendar lahko kadarkoli zahteva dodatna pojasnila in zaprosi za dodatne informacije.

Revizijske komisije so se v preteklosti razvijale zaradi vpliva različnih dejavnikov. Na eni strani so k ustanovitvi revizijskih komisij podjetja stremela zaradi želje po večji transparentnosti poslovanja, zanesljivosti računovodskih izkazov in letnih poročil, navsezadnje pa tudi zaradi večjega nadzora nad sistemom notranjih kontrol, zunanjo revizijo in finančnim poslovanjem. Na drugi strani pa so na razvoj revizijskih komisij vplivale novo sprejete zakonodaje in kodeksi, ki so posledično nastajali zaradi vse pogostejših računovodskih prevar, napačnih informacij in poročil, ki so omajala zaupanje javnosti in investitorjev (Gričar, 2006, str. 7).

3.1 Cilji revizijske komisije

Z uvedbo revizijskih odborov je postavljen dodaten mehanizem nadzora tako uprave kot tudi revizorjev. Cilj komisije je uporabnikom računovodskih izkazov in udeležencem kapitalskih trgov zagotoviti večje zaupanje v poštenost izkazov. Potreba po revizijskih odborih v večjih podjetjih se je pokazala zaradi nadziranja notranjih kontrol in vse večje potrebe po uvedbi notranjega revidiranja.

Sistem notranjega kontroliranja podjetja je ključnega pomena in eden temeljnih dejavnikov upravljanja podjetij. Poslovodstvu omogoča kakovostno upravljanje družbe, nadzornemu organu pa pomaga pri odkrivanju in reševanju konfliktnih situacij. Revizijski odbor omogoča tudi nadzor nad delom poslovodstva.

Revizijski odbor je lahko zelo pomemben inštrument za uresničevanje sklepov nadzornega sveta. Temeljni cilji, ki naj bi vodili k ustanovitvi revizijskega odbora, so (Duhovnik, 1997, str. 30–31):

- izboljšanje podjetniške prakse,
- povečanje učinkovitosti članov nadzornega sveta,
- izboljševanje komuniciranja med nadzornim svetom in zunanjim revizorjem,
- varovanje in povečevanje neodvisnosti zunanjih revizorjev,
- izboljševanje komuniciranja med nadzornim svetom in notranjim revizorjem,
- varovanje in povečevanje neodvisnosti notranjih revizorjev,
- pomoč revizorjem pri poročanju o resnih pomanjkljivostih pri delovanju vodstva,
- povečanje zaupanja javnosti v verodostojnost in objektivnost računovodskih izkazov,
- posredovanje med vodstvom in revizorji.

Priporočila za revizijske komisije (2016) pa podrobno obravnavajo delovanje revizijske komisije, njene odnose in sodelovanje z notranjim in zunanjim revizorjem in poslovodstvom družbe ter mehanizme njenega delovanja, kot so sestanki ter naloge in pristojnosti revizijskih komisij. Najpomembnejša dejavnika za uspešno revizijsko komisijo sta vzpostavitev odprtih poti komuniciranja med člani komisije in njenimi glavnimi sogovorniki ter dosežena visoka stopnja medsebojnega spoštovanja. Člani revizijske komisije morajo vsi skupaj imeti poglobljeno strokovno znanje in potrebne osebnostne lastnosti, ki zagotavljajo, da so pripravljeni in sposobni prepoznavati in konstruktivno reševati zadeve tako, da so doseženi cilji komisije.

3.2 Glavne naloge in pristojnosti revizijske komisije

Naloge in pristojnosti revizijske komisije bi moral opredeliti nadzorni svet in pri tem upoštevati posebne okoliščine posamezne družbe ter jih dokumentirati v poslovniku

revizijske komisije. Revizijska komisija opravlja svoje delo na zahtevo nadzornega sveta in ni neposredno odgovorna nikomur drugemu. Revizijska komisija naj ne bi imela neposrednih stikov z javnostjo v medijih ali kako drugače (Priporočila za revizijske komisije, 2016, str. 17).

Naloga revizijske komisije je, da olajša sprejemanje odločitev nadzornega sveta ali upravnega odbora na treh temeljnih področjih, in sicer (Duhovnik, 2009, str. 30):

- na področju računovodskih informacij in računovodenja,
- na področju tveganj in notranjih kontrol,
- na področju notranjega in zunanjega revidiranja.

Naloge in pristojnosti revizijske komisije po ZGD v 280. členu navajajo sledeče zahteve (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015):

- spremljanje postopka računovodskega poročanja ter pripravljanje priporočil in predlogov za zagotovitev njegove celovitosti,
- spremljanje učinkovitosti in uspešnosti notranje kontrole v družbi, notranje revizije in sistemov za obvladovanje tveganj,
- spremljanje obvezne revizije letnih in konsolidiranih računovodskih izkazov, zlasti uspešnost obvezne revizije, pri čemer upošteva vse ugotovitve in zaključke pristojnega organa,
- pregledovanje in spremljanje neodvisnosti revizorja letnega poročila družbe, zlasti glede zagotavljanja dodatnih nerevizijskih storitev,
- odgovarjanje za postopek izbire revizorja in oblikovanje predloga nadzornemu svetu za imenovanje kandidata za revizorja letnega poročila družbe,
- nadzorovanje neoporečnosti finančnih informacij, ki jih daje družba,
- ocenjevanje vsebine letnega poročila, vključno z oblikovanjem predloga za nadzorni svet,
- sodelovanje pri določitvi pomembnejših področij revidiranja,
- sodelovanje pri pripravi pogodbe med revizorjem in družbo,
- poročanje nadzornemu svetu o rezultatu obvezne revizije, vključno s pojasnilom, kako je obvezna revizija prispevala k celovitosti računovodskega poročanja in kakšno vlogo je imela revizijska komisija v tem postopku,
- opravljanje drugih nalog, določenih s statutom ali sklepom nadzornega sveta,
- sodelovanje z zunanjim revizorjem pri opravljanju revizije letnega poročila družbe, zlasti z medsebojnim obveščanjem o glavnih zadevah v zvezi z revizijo,
- sodelovanje z notranjim revizorjem, zlasti z medsebojnim obveščanjem o glavnih zadevah v zvezi z notranjo revizijo.

Naloge revizijske komisije v enotirnem sistemu upravljanja so enake, kot to velja za revizijske komisije v dvotirnem sistemu upravljanja. V skladu z 289. členom ZGD se za

revizijsko komisijo smiselno uporabljajo določbe 280. člena ZGD, pri čemer so člani revizijske komisije lahko le tisti člani upravnega odbora, ki niso izvršni direktorji. Upravni odbor skupščini poda predlog za imenovanje revizorja, ki mora temeljiti na predlogu revizijske komisije (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015).

V Prilogi 1 so povzete naloge revizijske komisije. Opis ključnih nalog je v pomoč predsedniku revizijske komisije o razpravi, sestankih in drugih opravilih revizijske komisije.

3.3 Imenovanje članov revizijske komisije

Po ZGD revizijsko komisijo sestavljajo najmanj 3 člani, zgornja meja pa ni določena. Število članov je odvisno od značilnosti posamezne družbe, pri čemer naj bi med drugim upoštevali (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015):

- velikost in kompleksnost družbe,
- pomembna področja delovanja,
- sestavo in številčnost celotnega nadzornega sveta,
- zakonsko zahtevo, da je v komisiji tudi predstavnik zaposlenih,
- razpoložljivost primerno usposobljenih članov nadzornega sveta.

Pri oblikovanju primernih pogojev za delovanje revizijske komisije mora družba zagotoviti, da (Duhovnik, 2009, str. 34):

- ima revizijska komisija zagotovljena pooblastila in pomoč nadzornega sveta ali upravnega odbora,
- je komisija popolnoma neodvisna, tako glede sestave kot tudi glede delovanja; predvsem je pomembno, da poslovodstvo družbe nanjo nima nikakršnega vpliva,
- ima revizijska komisija jasna pooblastila in poslovodstvo družbe razume, kaj nadzorni svet ali upravni odbor od nje pričakuje; predvsem pa komisija ne sme povzročati nasprotij s poseganjem v odgovornost in avtoriteto poslovodstva na katerikoli ravni,
- so oblikovane jasne osnove za sodelovanje med revizijsko komisijo na eni strani in finančnim poslovodstvom, notranjim revizorjem in zunanjim revizorjem družbe na drugi strani.

Po zadnji dopolnitvi ZGD je obvezno oblikovanje revizijske komisije v družbi, s katere vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu, v skladu z 70. in 280. členom. To je tudi skladno z 289. členom ZGD glede imenovanja revizijskih komisij za družbe z enotirnim sistemom upravljanja, s katerih vrednostnimi papirji se trguje na organiziranem trgu ali v katerih delavci v skladu z Zakonom o sodelovanju delavcev pri upravljanju uveljavljajo svojo pravico do sodelovanja v organih družbe (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015). Združenje nadzornikov Slovenije poziva, da se pri imenovanju članov revizijske komisije nadzorni

sveti smiselno oprejo tudi na določila Kodeksa upravljanja javnih delniških družb (v nadaljevanju Kodeks), ki določa temeljne elemente delovanja revizijskih komisij, kot so: imenovanje članov revizijske komisije, delovanje revizijske komisije in plačila za delovanje članov revizijske komisije (Kunšek, 2008).

Kodeks določa, naj imajo člani revizijske komisije takšne strokovne in osebnostne lastnosti, ki jim zagotavljajo kakovostno in neodvisno delovanje, predvsem pa: neodvisnost od uprave, razpoložljiv čas za delo v komisiji, široko strokovno obzorje, poznavanje področij poslovanja družbe, vsebinsko poznavanje finančnega področja, računovodstva in revidiranja.

Pri enotirnem sistemu upravljanja gospodarskih družb za upravni odbor velja, da se predsednik komisije imenuje izmed neizvršnih članov upravnega odbora. Vsaj eden izmed članov revizijske komisije mora biti imenovan izmed neodvisnih strokovnjakov, usposobljenih za računovodstvo ali revizijo, eden pa mora biti predstavnik delavcev. V skladu z 280. členom ZGD mora biti vsaj en član komisije neodvisen strokovnjak, usposobljen za računovodstvo in revizijo, ostali člani komisije pa so lahko le člani nadzornega sveta (Ur. l. RS, št. 55/2015, 2015). Pri tem ZGD natančneje ne določa meril neodvisnosti strokovnjaka, pač pa se pri tem lahko opremo na določila Zakona o revidiranju (v nadaljevanju ZRev-2) (Ur. l. RS, št. 65/2008, 2008). Kot neodvisni strokovnjaki, ki naj ne bi bili člani nadzornega sveta, se po opredelitvi štejejo člani, ki so usposobljeni za računovodstvo ali revizijo, in sicer predvsem strokovnjaki, ki so pridobili kvalifikacije za pridobitev naziva pooblaščen revizor, vendar aktivno ne opravljajo revidiranja računovodskih izkazov, ter revizorji, preizkušeni računovodje, preizkušeni notranji revizorji in preizkušeni davčniki, ki so vpisani v register, ki ga na podlagi 158. člena ZRev-2 na svoji spletni strani vodi Slovenski inštitut za revizijo (Priporočila za revizijske komisije, 2016, str. 13).

Kodeks etike za računovodske strokovnjake opredeljuje, da je računovodski strokovnjak posameznik, ki je vključen v Mednarodno zvezo računovodskih strokovnjakov (IFAC) (Kodeks etike za računovodske strokovnjake, 2012, str. 171).

3.4 Neodvisnost članov revizijske komisije

Revizijska komisija je dodaten organ nadzora nad poslovanjem družbe. Da bi svoje delo opravila učinkovito, morajo biti člani komisije neodvisni strokovnjaki, ki lahko brez zadržkov predstavijo svoj pogled na poslovanje podjetja, ki je lahko drugačen, kot ga ima poslovodstvo podjetja. Zaradi pooblastil in odgovornosti posameznih članov revizijske komisije je še kako pomembna njegova sestava. Zato je pomembno, kdo so člani revizijske komisije. Še pomembnejši pa sta kakovost in uspešnost revizijske komisije. Za boljše in uspešnejše delo je pomembno, da imajo člani revizijske komisije naslednje lastnosti: strokovnost, neodvisnost, dobre osebnostne značilnosti ter izkušnje. Z dobro izbranimi

strokovnjaki je delo revizijske komisije lažje, strokovno ter v veliko pomoč predvsem nadzornemu svetu, pa tudi poslovodstvu.

Za člane revizijske komisije lahko rečemo, da so neodvisni, če niso povezani s podjetjem.

Kodeks upravljanja javnih delniških družb opredeli neodvisnost članov nadzornega sveta, katerega člani so tudi člani revizijske komisije, in sicer kot člane, ki pri svojem delovanju in odločanju delujejo samostojno. Za odvisne člane določa člane nadzornega sveta, pri katerih obstaja tesnejša ekonomska povezanost z družbo, njeno upravo ali večjimi delničarji (Kodeks upravljanja javnih delniških družb, 2009, str. 7).

Nadalje pa Kodeks etike za računovodske strokovnjake, neodvisnost razmejuje na dva dela (Kodeks etike za računovodske strokovnjake, 2012, str. 167):

- neodvisnost mišljenja (angl. *independence of mind*) – miselnost, ki dovoljuje izražanje sklepov brez vplivov, ki ogrožajo strokovno sodbo, ter dovoljuje posamezniku neoporečno in nepristransko delovanje ter poklicno nezaupljivost;
- zaznana neodvisnost (angl. *independence in appearance*) – izogibanje dejstvom in okoliščinam, ki so tako bistveni, da bi razumna in dobro obveščena tretja stranka ob presoji vseh posebnih dejstev in okoliščin lahko sklepala, da je bila ogrožena neoporečnost, nepristranskost ali poklicna nezaupljivost podjetja ali člana skupine za revizijo ali posel dajanja zagotovila.

3.5 Pripravljenost članov revizijske komisije k opravljanju dela in njihov mandat

Če želijo člani revizijske komisije izpolnjevati svoje dolžnosti in odgovornosti, morajo precej časa in energije posvetiti dejavnostim revizijske komisije. Poleg odgovornosti, ki jih ima revizijska komisija, pa dejavnosti vključujejo tudi spoznavanje poslovanja družbe in panog družbe, priprave na sejo ter udeležbo na sejah in priprave na neformalne sestanke z drugimi udeleženci (Kumelj, 2005, str. 11).

Mandati revizijske komisije bi morali biti čim bolj usklajeni z mandati nadzornega sveta, vendar v nobenih okoliščinah ne bi smeli biti daljši od mandatov za nadzorni svet. Potrebna bi bila omejitev števila zaporednih mandatov za člane komisije; priporočljivo bi bilo da člani niso v nadzornem svetu več kot tri mandate ali več kot 12 let (Priporočila za revizijske komisije, 2016, str. 12).

Zaradi zagotavljanja neodvisnosti in kontinuitete revizijske komisije je priporočljivo, da se člani revizijske komisije menjajo in da se naenkrat ne zamenjajo vsi člani revizijske komisije. Prenehanje funkcije posameznih članov revizijske komisije ali celotne revizijske

komisije bi moralo biti urejeno v skladu z enakimi pravili kot za nadzorni svet (Priporočila za revizijske komisije, 2016, str. 11).

3.6 Odgovornost komisije za poročanje o svojem delu

Komisija praviloma vsaj štirikrat letno poroča nadzornemu svetu v obliki sklepov o obravnavanih vsebinah, ki so opredeljene v ustanovni listini komisije. Po vsebinski plati so ti sklepi:

- potrjevanje ugotovljenih razmer oziroma dejanj (pozitivni odnos komisije do presojene zadeve);
- zavrnitev ugotovljenih razmer oziroma dejanj (negativni odnos komisije do presojene zadeve);
- pobuda za izpopolnitev (delno spremembo) obstoječih razmer oziroma dejanj s konstruktivnim predlogom ali brez njega.

Priporočljivo je, da imajo člani nadzornega sveta dostop do zapisnikov sej revizijske komisije, kjer je opisana tudi celovita diskusija, ki je potekala v povezavi z vsemi točkami dnevnega reda.

3.7 Sodelovanje revizijske komisije z zunanjim revizorjem

Pri svojem delu mora zunanji revizor upoštevati zakonska določila Zakona o revidiranju. Pri svojem delu mora revizijska družba po 39. členu Zrev-2 (Ur. l. RS, št. 65/2008, 2008):

- revizijsko komisijo pravne osebe ali organ, ki opravlja funkcijo revizijske komisije, obveščati o ključnih zadevah v zvezi z obvezno revizijo, zlasti o pomembnih pomanjkljivostih notranjega kontroliranja v povezavi s postopkom računovodskega poročanja,
- vsako leto revizijski komisiji pisno potrditi svojo neodvisnost in neodvisnost pooblaščenih revizorjev, ki sodelujejo pri reviziji, od revidiranega subjekta,
- vsako leto razkriti revizijski komisiji vse dodatne storitve, ki jih je opravila za revidirani subjekt,
- razpravljati z revizijsko komisijo o nevarnostih za svojo neodvisnost in neodvisnost pooblaščenih revizorjev, ki sodelujejo pri reviziji, in varovalih za ublažitev teh nevarnosti, ki jih je dolžna dokumentirati v revizijskih delovnih papirjih.

Skladno z zahtevami mora torej tudi revizijska komisija aktivno sodelovati pri spremljanju dela zunanjega revizorja, njegovega imenovanja in spremljanja njegove neodvisnosti.

Uredba št. 537/2015 Evropskega Parlamenta in Sveta o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa in razveljavitvi Sklepa Komisije 2005/9909/ES (EU, Uredba št. 537/2014, 2014) v 11. členu podrobneje opredeljuje zadeve, o katerih zakoniti revizor ali revizijska podjetja, ki izvajajo obvezno revizijo subjektov javnega interesa, predložijo dodatno poročilo revizijski komisiji (oz. organu, ki izvaja enake funkcije), najpozneje na dan predložitve revizijskega poročila.

3.8 Druge pristojnosti in odgovornosti komisije

Komisija enkrat letno opravi samoocenitev svojega dela z namenom, da dvigne kakovostno raven delovanja. Prav tako najmanj enkrat letno pregleda in oceni primernost Ustanovne listine komisije in predlaga, da Nadzorni svet poda soglasje k predlaganim spremembam. Komisija lahko opravlja še druge naloge, če so ji naložene po pravni ali strokovni plati (po predpisih ali splošno veljavnih standardih strokovnega ravnanja in etičnih kodeksih) oziroma po sklepih nadzornega sveta podjetja.

4 NAGRAJEVANJE ČLANOV REVIZIJSKIH KOMISIJ

Evropska komisija (angl. *Commission of the European communities*) je v letu 2009 izdala Priporočila o nagrajevanju direktorjev finančnih družb (EU, Commission Recommendation 2009/384/EC, 2009). Priporočilo v svoji vsebini predlaga, da:

- naj bodo pravila nagrajevanja v skladu s poslovno strategijo, cilji, vrednostmi in dolgoročnimi interesi finančnih družb, kot so stabilna rast ali zaščita strank in investitorjev,
- priporočene nagrade so sestavljene tako iz fiksnega kot variabilnega deleža. Fiksni del po priporočilih predstavlja zadostno visok delež skupne nagrade, ki dovoljuje družbi oblikovanje ustrezne fleksibilne politike nagrajevanja,
- politika nagrajevanja se posodobi redno, da je v skladu z razvojem družbe,
- v primerih, ko je nagrajevanje povezano s poslovanjem, se priporoča ocenjevanje v skladu s trenutnimi ali prihodnjimi tveganji z upoštevanjem angažiranega kapitala in potrebnih likvidnih sredstev,
- postopki (ocenjevanja) naj bodo jasni, dokumentirani in transparentni,
- nadzorni svet naj oblikuje splošna pravila nagrajevanja in naj bo zadolžen za njihova izvajanja,
- osebe, zadolžene za kontrolno okolje skupaj s kadrovskim oddelkom in zunanjimi strokovnjaki, bi morale biti vključene v oblikovanje politike nagrajevanja.
- politika nagrajevanja naj bi bila vsaj na letni ravni predmet skupnega in neodvisnega pregleda s strani oseb za kontrolno okolje v smislu skladnosti s pravilniki in postopki definiranimi s strani nadzornega sveta.

Politika nagrajevanja mora biti letno s strani finančne družbe ustrezno razkrita v obliki neodvisnega poročila ali kot del rednih (letnih) poročil in mora vsebovati upoštevane informacije v postopku odločanja, ki so opredeljeni v izbrani politiki nagrajevanja, povezavo med izplačili in uspešnostjo, kriterije merjenja uspešnosti, kriterije uspešnosti na podlagi katerih so upravičenci vključeni v opcije in nagrade v obliki deležev družb ter glavne parametre za letno shemo izplačila nagrad in drugih bonitet.

4.1 Nagrajevanje članov revizijskih komisij v evropskih gospodarskih družbah

Na podlagi sprejetih Priporočil o politiki nagrajevanja (EU, Direktiva 2009/384/EC, 2009) je Zveza evropskih računovodij (angl. *Federation of European Accountants* – v nadaljevanju FEE) opravila raziskavo nagrajevanja na podlagi vprašalnika v letih 2010 in 2011, ki je zajemala 32 držav članic FEE od tega 27 članic Evropske unije ter Islandijo, Izrael, Monako, Norveško in Švico (The Function of Audit Committees, 2012, str. 29 - 33).

Raziskava je bila opravljena na podlagi posredovanega vprašalnika s strani FEE svojim članom, o razkrivanju podatkov v skladu s Priporočili o nagrajevanju direktorjev finančnih družb. Priporočilo se ne nanaša ločeno na člane revizijske komisije ampak zajema politiko nagrajevanja za izvršne direktorje oziroma poslovodstvo družbe.

Čeprav načela nagrajevanja niso usmerjena neposredno na člane revizijske komisije, pa se lahko načela nagrajevanja izvršnih direktorjev oziroma poslovodstva uporabi tudi za člane revizijske komisije. Priporočila za nagrajevanje, ki jih je v svoji analizi preverjala FEE, predlagajo, da naj bi družbe oblikovale politiko nagrajevanja na podlagi naslednjih principov:

- politika nagrajevanja mora biti pripravljena in v veljavi za izvršne direktorje,
- politika nagrajevanja mora biti potrjena s strani delničarjev,
- politika nagrajevanja mora biti razkrita.

Iz ugotovitev raziskave FEE izhaja, da ima samo 9 držav v veljavi vsaj enega izmed zgoraj navedenih treh principov in da samo štiri države zahtevajo razkritje informacij o nagrajevanju članov revizijskih komisij. Države imajo različno prakso glede tega ali je politika nagrajevanja potrjena s strani nadzornega sveta (oz. njegovih komisij), ali s strani delničarjev. Na primer na Cipru in v Sloveniji nagrajevanje potrdi nadzorni svet, medtem ko na Finskem, Franciji, Nemčiji, Madžarski, Nizozemski in Švedski politiko nagrajevanja potrdijo na letni skupščini delničarjev. V posameznih državah so podana različna dodatna navodila glede nagrajevanja, ki so razdeljena v dva sklopa (The Function of Audit Committees, 2012, str. 31):

- Nadomestilo za porabljen čas;
  - na Cipru, Grčiji, Franciji, Malti in Švedski je izrecno zahtevano oziroma splošna praksa, da je nagrajevanje za delo v revizijski komisiji določeno v skladu s porabljenim časom, kot npr. število sestankov. V Veliki Britaniji naj bi nagrajevanje neizvršnih direktorjev odražalo porabljen čas in odgovornost člana.
  - V Nemčiji in Veliki Britaniji običajno dobi predsednik revizijske komisije dodatno nagrado, saj je pričakovano, da bo predsednik porabil več časa kot ostali člani.
  - V Nemčiji in na Madžarskem članom revizijske komisije ni dovoljeno prejemanje nagrad za delo v revizijski komisiji poleg nagrad, ki jih prejmejo kot člani nadzornega sveta.

- Variabilno ali fiksno nagrajevanje;
  - šest držav (Avstrija, Finska, Francija, Norveška, Portugalska in Velika Britanija) ima posamezne omejitve, ki ne dopuščajo nagrajevanja revizijskih komisij na podlagi udeležbe v dobičku ali v povezavi s kriteriji uspešnosti.
  - V Italiji in Nemčiji je nagrajevanje lahko v povezavi s posameznimi elementi uspešnosti. V Nemčiji je visoka variabilna nagrada pogosto zaznana kot potencialni konflikt z odgovornostjo revizijske komisije in njenih članov. Podobno je tudi na Danskem, kjer se zahtevo po neodvisnosti revizijske komisije vidi kot omejitev pri visokih izplačilih nagrad.
  - Na Nizozemskem nagrajevanje članov nadzornega sveta ne more biti odvisno od uspešnosti podjetja.
  - V Grčiji in na Portugalskem je nagrada revizijski komisiji običajno določena z minimalnim zneskom.

Na podlagi raziskave je FEE podal naslednja priporočila, ki imajo cilj nadaljnje krepitev ustrezne sestave, neodvisnosti in usposobljenosti revizijske komisije (The Function of Audit Committees, 2012, str. 32):

- nadaljnja razjasnitev, da revizijska komisija deluje kot posvetovalni organ nadzornega sveta,
- da so vsi člani revizijske komisije neizvršni direktorji ne glede na to, ali je članstvo potrjeno s strani nadzornega sveta ali delničarjev. To bi hkrati zadovoljilo zahtevo, da izvršni finančni direktor ni član revizijske komisije, niti ni njen predsednik.
- FFE predlaga Evropski komisiji uvedbo zahteve, da je večina članov revizijske komisije neodvisna, kot tudi, da je predsednik komisije neodvisen.
- Skupne kompetence članov revizijske komisije naj bi odražale ustrezno znanje, potrebno za izvedbo dela na ustrezni ravni odgovornosti. Ustrezno znanje naj bi odgovarjalo kompleksnosti družbe kot celote, ter naj bi se odražalo tudi pri odločitvi, kolikšno je ustrezno število članov revizijske komisije.

- Priporočene so dodatne smernice v razumevanju usposobljenosti. Te smernice naj bi npr. izkazovale, da se univerzitetna izobrazba s področja ekonomije ali financ in pridobljena strokovna usposobljenost s strani ustrezne organizacije ali pomembnega strokovnega združenja na področju računovodstva in revizije upošteva kot ustrezna usposobljenost za člana revizijske komisije.
- Revizijska komisija naj bi bila po načelu najboljših razpoložljivih strokovnjakov dovolj raznolika v svojem članstvu. Po tem principu naj bi se dalo poudarek na usposobljenosti in skupni odgovornosti revizijske komisije.

4.2 Nagrajevanje članov revizijskih komisij v slovenskih gospodarskih družbah

Revizijska komisija je pomemben člen v sistemu upravljanja družb. Kot kažejo nekateri primeri, sama prisotnost revizijske komisije v družbi ni dovolj. Da bi izpolnila pričakovanja, mora delovati uspešno. Brez ocenjevanja ni mogoče vedeti, kako uspešna je revizijska komisija, zato ni mogoče podati predlogov za morebitne izboljšave (Osterman & Zaman Groff, 2010, str. 34).

Za člane revizijske komisije so priporočljivi redno izobraževanje, merjenje učinkovitosti in kakovosti opravljenega dela. Brez izobraževanja in merjenja učinkovitosti revizijska komisija svojega dela ne bo opravljala kakovostno niti ne bo seznanjena z novostmi na revizijskem in računovodskem področju. Brez tega znanja pa komisija enostavno ne more delovati.

Za svoje delo mora biti revizijska komisija tudi ustrezno nagrajena. Predlagano plačilo za revizijske komisije je sledeče (Priporočila za revizijske komisije, 2016, str. 33):

- priporoča se, da naj bi dodatno plačilo za člane revizijske komisije, ki so tudi člani nadzornega sveta, znašalo najmanj 25% in največ 80 % plačila za opravljanje funkcije za člana nadzornega sveta.
- Obremenitev predsednika revizijske komisije bo večja kot pri drugih članih revizijske komisije. Priporoča se, da znaša dodatno plačilo predsednika revizijske komisije za enak odstotek, kot to velja za predsednika nadzornega sveta glede na druge člane nadzornega sveta.
- Zunanji strokovnjaki bi morali biti ustrezno plačani, da se zagotovi najmanj vrhunskih neodvisnih strokovnjakov.
- Sejnine bi morale biti za člane revizijske komisije enake kot za člane nadzornega sveta.
- Sejnine za predsednika revizijske komisije bi morale biti višje kot za druge člane in to za enak odstotek, kot to velja za predsednika nadzornega sveta glede na druge člane nadzornega sveta.

Skladno z 284. členom ZGD se članom nadzornega sveta lahko za njihovo delo zagotovi plačilo, kar določi statut ali skupščina (Ur. l. RS 55/15, 2015). V družbah s kapitalskimi naložbami države se plačilo določa s skupščinskim sklepom in praviloma ne s statutom. Plačilo mora biti v ustreznem razmerju z nalogami članov nadzornega sveta in finančnim položajem družbe. Člani nadzornega sveta ne morejo biti udeleženi pri dobičku. Prejemki članov nadzornega sveta ali upravnega odbora so v celoti obravnavani kot stroški poslovanja družbe. V družbi z enotirnim sistemom upravljanja člani upravnega odbora, ki so hkrati izvršni direktorji družbe, poleg prejemkov iz naslova opravljanja funkcije izvršnega direktorja ne prejemajo tudi prejemkov iz naslova člana upravnega odbora (Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, 2011, str. 1-2).

Osebi, ki nastopa v funkciji člana upravnega odbora in v funkciji izvršnega direktorja, se povračila stroškov, ki jih je utrpela, ko je nastopala v obeh funkcijah hkrati, povrnejo le za funkcijo izvršnega direktorja. Pri določanju višine plačil članom nadzornih organov družb s kapitalskimi naložbami države se mora upoštevati načelo, da ta plačila ne smejo izstopati po višini, pač pa morajo biti konkurenčna s plačili v primerljivih družbah.

4.3 Sestava celotnih prejemkov članov revizijskih komisij

Celotne prejemke članov revizijskih komisij sestavljajo: plačila za opravljanje funkcije, sejnine in povračila stroškov zaradi opravljanja funkcije.

Pri določitvi višine osnovnega plačila za opravljanje funkcije člana revizijske komisije se upoštevajo naslednje okoliščine:

- obseg, zahtevnost in kompleksnost nalog in odgovornost članov,
- zahtevana strokovnost in dejavnost članov,
- velikost družbe,
- kompleksnost poslovanja družbe,
- finančni položaj družbe ipd.

Osnovno plačilo za opravljanje funkcije posameznega člana upravnega odbora je 20 % višje, kakor če bi opravljal funkcijo člana nadzornega sveta iste družbe. Razlog za razliko so drugačne pristojnosti in odgovornosti članov upravnega odbora v primerjavi s člani nadzornega sveta družbe. Priporoča se, da znaša doplačilo za posebne obveznosti, naloge ali funkcije člana nadzornega sveta ali upravnega odbora (Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, 2011):

- za predsednika nadzornega sveta ali upravnega odbora družbe 50–100 % osnovnega plačila za opravljanje funkcije člana nadzornega sveta ali upravnega odbora,

- za podpredsednika nadzornega sveta ali upravnega odbora družbe 10 % osnovnega plačila za opravljanje funkcije člana nadzornega sveta ali upravnega odbora ne glede na dejanski obseg nadomeščanja.

Skupni znesek sejin glede na načrtovano ali običajno število sej nadzornega sveta ali upravnega odbora ne sme presegati 50 % osnovnega plačila za opravljanje funkcije člana. Sejnina za korespondenčno sejo znaša 80 % siceršnje sejnine. Član nadzornega sveta je za delo v komisijah nadzornega sveta plačan posebej v sklopu doplačila za posebne obveznosti, naloge ali funkcije člana nadzornega sveta. Plačilo članu nadzornega sveta ali upravnega odbora za opravljanje dodatne funkcije člana ali predsednika ene ali več komisij ne sme predstavljati več kot 50 % vrednosti osnovnega plačila za opravljanje funkcije člana nadzornega sveta ali upravnega odbora. Plačilo za zunanje člane komisij določa nadzorni svet in ne skupščina. Plačilo mora biti takšno, da komisiji zagotavlja vrhunske strokovnjake. Sejnine za člane komisij so enake sejinam za člane nadzornega sveta ali upravnega odbora.

Višina plačil članom organov nadzora mora biti skladna s slovenskimi in mednarodnimi smernicami dobre prakse. Skladno s tem je tudi Agencija za upravljanje kapitalskih naložb prizadevala, da je višina plačil članov organov nadzora v družbah s kapitalsko naložbo države primerljiva z višino plačil v drugih družbah. Celotni prejemki članov nadzornega sveta ali upravnega odbora ter drugi zneski, porabljeni za delo nadzornega sveta in njegovih komisij (plačilo in sejnine), se delničarjem družbe razkrijejo v poročilu o delu nadzornega sveta ali upravnega odbora. Razkrijejo se vsi preostali stroški delovanja nadzornega sveta, npr. stroški za plačila zunanjih strokovnjakov ipd. Razprava o plačilih članom nadzornega sveta in proračunu nadzornega sveta se na skupščini poveže z razpravo o poročilu nadzornega sveta (Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, 2011).

Hkrati z veljavnimi priporočili o oblikovanju sejin pa je Vlada Republike Slovenije na 115. redni seji dne 6. 1. 2011 sprejela Sklep o priporočilih glede nagrajevanja članov organov nadzora v gospodarskih družbah v zvezi z omejevanjem učinkov finančne krize. V zvezi z nagrajevanjem vseh članov nadzornih svetov in vseh zunanjih članov upravnih odborov v gospodarskih družbah, ki so v delni ali celotni neposredni ali posredni lasti RS in drugih oseb javnega prava, priporoča (Vlada Republike Slovenije, Sklep o priporočilih glede nagrajevanja članov nadzora v gospodarskih družbah z omejevanjem učinkov finančne krize, 2011):

- da se članom organov nadzora gospodarskih družb v času veljavnosti sklepa (od 6. 1. 2011 do 31. 12. 2012 oziroma 19. julija 2012 je bil sklep podaljšan do konca leta 2014) zagotovi plačilo za njihovo delov v obliki sejnine, pri čemer se višina redne sejnine določi v bruto znesku eurov (v nadaljevanju EUR) v odvisnosti od razvrstitve gospodarskih družb, kakor jih določa zakon, ki ureja gospodarske družbe, ter ob upoštevanja gospodarskega stanja posamezne gospodarske družbe, vendar tako, da ne presegajo naslednjih višin:

- mikro družbe: najvišja bruto redna sejnina na člana 75,00 EUR in najvišja bruto redna sejnina za predsednika 97,50 EUR (130 %),
  - majhne družbe: najvišja bruto redna sejnina na člana 150,00 EUR in najvišja bruto redna sejnina za predsednika 195,00 EUR (130 %),
  - srednje družbe: najvišja bruto redna sejnina na člana 200,00 EUR in najvišja bruto redna sejnina za predsednika 260,00 EUR (130 %),
  - velike družbe¹: najvišja bruto redna sejnina na člana 275,00 EUR in najvišja bruto redna sejnina za predsednika 357,50 EUR (130 %).
- da se naj v času veljavnosti sklepa dnevnic in prevoznih stroškov izplačujejo v skladu s predpisi, ki urejajo dnevnic in prevozne stroške za gospodarske družbe, pri čemer se stroški za prenočišče povrnejo le, če je oddaljenost stalnega oziroma začasnega prebivališča člana organa nadzornega sveta oziroma druge osebe, ki sodeluje v komisiji organa nadzora, od kraja dela organa nadzora najmanj 100 kilometrov, če se ni mogel vrniti, ker po voznem redu ni bilo predvidene nobene vožnje javnega prevoznega sredstva več, ali zaradi drugih objektivnih razlogov.

Obveznost razkrivanja podatkov o višini prejemkov nadzornega sveta določa peti odstavek 294. člena ZGD (Ur. l. RS, 55/15, 2015), ki narekuje: »Na skupščini, ki odloča o uporabi bilančnega dobička, mora poslovodstvo seznaniti delničarje s prejemki članov organov vodenja ali nadzora, ki so jih za opravljanje nalog v družbi prejeli v preteklem poslovnem letu. Informacija mora vsebovati prejemke za vsakega člana organa vodenja ali nadzora posebej in mora biti razčlenjena vsaj na fiksne in variabilne prejemke, udeležbo v dobičku, opcije in druge nagrade, povračila stroškov, zavarovalne premije, provizije in druga dodatna plačila. Informacija mora vsebovati tudi prejemke, ki so jih člani organov vodenja ali nadzora pridobili z opravljanjem nalog v odvisnih družbah. Takšna informacija mora biti razkrita tudi v prilogi k računovodskim izkazom, skupaj s politiko prejemkov članov organov vodenja ali nadzora, če jo je skupščina določila.«

Ob zgornjih zahtevah razkrivanja podatkov o prejemkih članov nadzornega sveta pa ni posebej določeno, da morajo biti ob razčlenitvi prejemkov članov ločeno prikazani tudi prejemki članov revizijskih komisij.

Slovenski inštitut za revizijo je revizijskim družbam in pooblaščenim revizorjem že v letu 2010 izdal opozorilo, kako ravnati, ko zakonsko zahtevanih razkritij v letnem poročilu ni. Opozorilo se sklicuje na dosledno upoštevanje 2. odstavka 57. člena ZGD glede pojasnjevalnega odstavka, v katerem revizor v sklopu svojega revizijskega mnenja opozori,

---

¹ Za družbe, katerih čisti prihodki od prodaje presegajo 40.000.000,00 EUR, lahko določi višje bruto sejnine za člana organa nadzora, vendar tako, da ta ne presega 120 % sejnine za člana organa nadzora velike družbe. Za družbe, katerih čisti prihodki od prodaje znašajo najmanj 250.000.000,00 EUR in v finančnih institucijah, katerih vrednost aktive znaša najmanj 800.000.000,00 EUR, lahko določi višje bruto sejnine za člana organa nadzora, vendar tako, da ne presega 150 % sejnine člana organa nadzora velike družbe.

ali se sklicuje na katerokoli zadevo, za katero meni, da jo je potrebno razkriti, ne da bi pri tem izrazil mnenje s pridržki (Opozorilo za dobro prakso, Slovenski Inštitut za revizijo, 2010).

5 EMPIRIČNA RAZISKAVA NAGRAJEVANJA ČLANOV REVIZIJSKIH KOMISIJ V SLOVENSКИH JAVNIH GOSPODARSKIH DRUŽBAH

5.1 Metodologija

Na podlagi pregledanih zaključnih oziroma letnih poročil delniških družb, uvrščenih v prvo kotacijo Ljubljanske borze (Gorenje d.d., Intereuropa d.d., Krka d.d., Luka Koper d.d., Mercator d.d., Petrol d.d., Sava RE d.d., Telekom Slovenije d.d. in Zavarovalnica Triglav d.d.) za leto 2013, 2014 in 2015 sem izvedel analizo o pogostosti sej in o nagrajevanju članov revizijskih komisij za opravljeno delo s primerjavo z izplačili nadzornemu svetu. Pri analizi sem se osredotočil na nagrajevanje notranjih članov revizijske komisije kot tudi na prejeme zunanjih članov revizijske komisije. Med prejemi so vključeni bruto prejemi sejin, nadomestil za opravljanje funkcij in drugi prejemi bonitet (zavarovanj), izločeni pa so prejemi povračil stroškov, ki po vsebini ne predstavljajo prejema člana komisije. Glede na to, da zakon ne navaja načina objavljanja nagrajevanja za delo v revizijski komisiji, je to večinoma prepuščeno vsakemu podjetju posebej.

5.2 Rezultati

V Tabeli 2 so predstavljeni podatki o številu članov nadzornega sveta in revizijske komisije v posameznem obravnavanjem podjetju v letih od 2013 do 2015. Število članov tekom leta je lahko tudi drugačno od spodaj prikazanih podatkov, saj prihaja do določenih zamenjav oziroma poteka mandata članov, tako da se predstavljeni podatki nanašajo na število, ki je bilo razkrito na dan posameznega bilančnega datuma (31. decembra). Iz tabele je tudi razvidno, da izbrane družbe razkrivajo članstvo v komisijah, razen v enem primeru, ko so bili podatki razvidni zgolj za zadnje obravnavano leto. Število članov je med letom dokaj konstantno. Nadzorni svet najpogosteje sestavlja 9 članov, v enem primeru je članov več, v dveh pa manj. Običajno je nadzorni svet sestavljen iz dveh tretjin predstavnikov kapitala in ene tretjine predstavnikov zaposlenih, razen v primeru družbe Gorenje, kjer so 4 predstavniki zaposlenih. V Petrolu je 31. 12. 2015 sestava nepopolna, in sicer zaradi izstopa enega člana v mesecu decembru. Revizijska komisija je v povprečju sestavljena iz 4 članov, pri čemer je število v obravnavanih letih dokaj konstantno. Do zmanjšanja članstva je prišlo v družbi Krka, ki je z novim imenovanjem članov v letu 2015 zmanjšala število članov revizijske komisije, in v primeru družbe Mercator, kjer je bila sprememba članov in števila v največji meri posledica spremembe lastniške strukture.

Tabela 2: Število članov v nadzornem svetu in revizijski komisiji analiziranih družb v letih 2013, 2014 in 2015

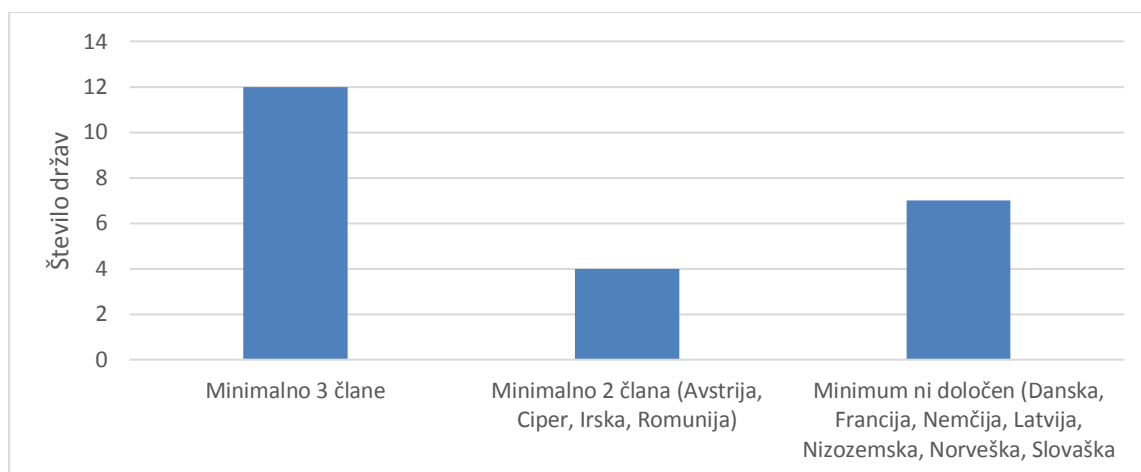
LETO	2013		2014		2015	
	NS	RK	NS	RK	NS	RK
Gorenje d. d.	10	4	11	4	11	4
Intereuropa d. d.	6	4	6	4	6	4
Krka d. d.	9	6	9	6	9	5
Luka Koper d. d.	9	4	9	4	9	4
Mercator d. d.	9	4	9	4	9	3
Petrol d. d.	9	Ni razkrito	9	Ni razkrito	8	5
Sava RE d. d.	6	3	6	3	6	3
Telekom Slovenije d. d.	9	5	9	5	9	5
Zavarovalnica Triglav d. d.	9	4	9	4	9	4
Povprečje	8,4	4,3	8,6	4,1	8,4	4,0

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.

Za primerjavo je v nadaljevanju podana Slika 1 o zahtevanem minimalnem številu članov revizijske komisije po posameznih državah. Število članov revizijske komisije, kot navedeno v poročilu raziskave FEE, ni specifično določeno v direktivi (Direktiva 2006/43/EC), priporočljivo pa je, da je komisija sestavljena vsaj iz treh članov. Po raziskavi FEE ima 12 držav predpisano število vsaj 3 članov, ob tem pa so tudi posamezne dodatne omejitve, kot npr. v Avstriji (vsaj 1/3 zunanjih članov), in v Nemčiji (komisija je sestavljena iz več kot iz enega člana) (The Function of Audit Committees, 2012, str. 23).

Vse družbe imajo po predstavljenih podatkih iz letnih poročil tudi vsaj enega zunanjega člana revizijske komisije (zunanji strokovnjak, ki ni član nadzornega sveta). Zgolj družba Mercator je imela do imenovanja nove revizijske komisije v letu 2014 dva zunanja člana, nato pa je bil tudi v tej družbi podaljšan mandat zgolj eni zunanji strokovnjakinji, usposobljeni za računovodstvo in revizijo.

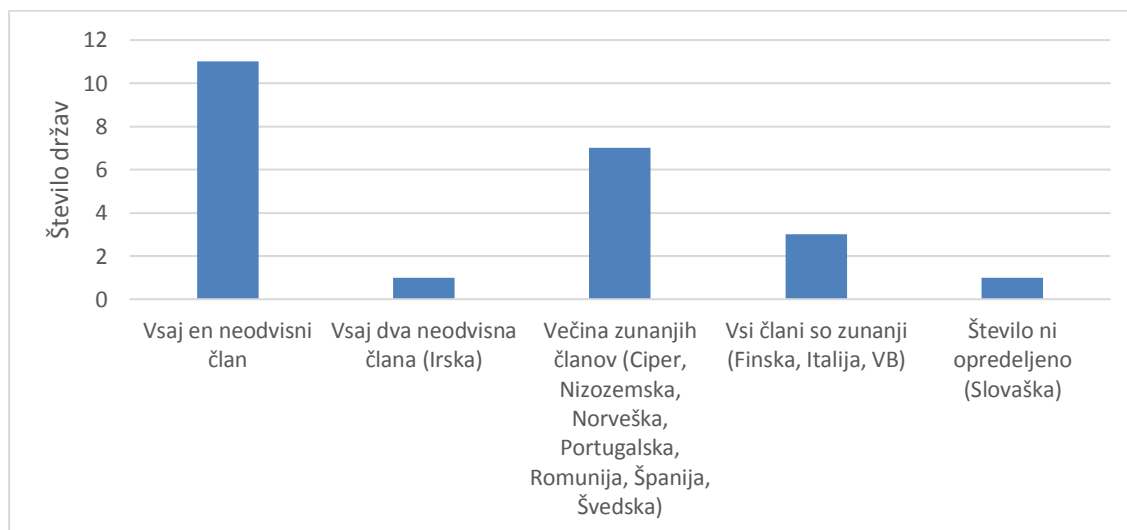
Slika 1: Minimalno število članov revizijske komisije v posameznih državah po analizi opravljeni s strani FEE

Vir: Federation of European Accountants, The Function of Audit Committees, 2012, str. 23.

Za primerjavo podatka o številu zunanjih strokovnjakov v revizijski komisiji, ki v slovenskih družbah najpogosteje obsega enega člana revizijske komisije, je dodana Slika 2 raziskave FEE, kjer je razvidna zahteva po zunanjih članih revizijske komisije v posameznih državah (The Function of Audit Committees, 2012, str. 26).

Slika 2: Število zunanjih članov revizijske komisije v posameznih državah po analizi opravljeni s strani FEE

Vir: Federation of European Accountants, The Function of Audit Committees, 2012, str. 26.

Ker pogostost sej predstavlja pomembni dejavnik za obseg dela in višino prejemkov članov komisij, sem v nadaljevanju v Tabeli 3 predstavil pogostost sej nadzornega sveta in revizijske komisije za posamezno družbo v zajetem obdobju od 2013 do 2015. Revizijske

komisije se v povprečju sestajajo 7 do 8 krat letno, medtem ko se je nadzorni svet povprečno največkrat sestel v letu 2013 (12,6) in najmanjkrat v letu 2015 (10,7). Pri tem so zajete tako redne kot dopisne seje. Največkrat se je sestel nadzorni svet Luke Koper v letu 2013, saj je bilo prav v tem letu v omenjenem nadzornem svetu največ zamenjav (v letu 2013 je deloval v treh različnih sestavah), sicer pa ima v obravnavanem triletnem obdobju največ sej nadzorni svet Telekom Slovenije. Na drugi strani pa velja z najmanj sejami nadzornega sveta omeniti družbo Krka, kjer se nadzorni svet letno sestane 5 do 6 krat (vsaj ob vsakem kvartalnem pregledu poslovanja družb skupine). Pri številu letnih sej revizijske komisije ni tolikšnega odstopanja, saj na pogostost sestajanja nepredvidljivost poslovanja družb nima tolikšnega vpliva.

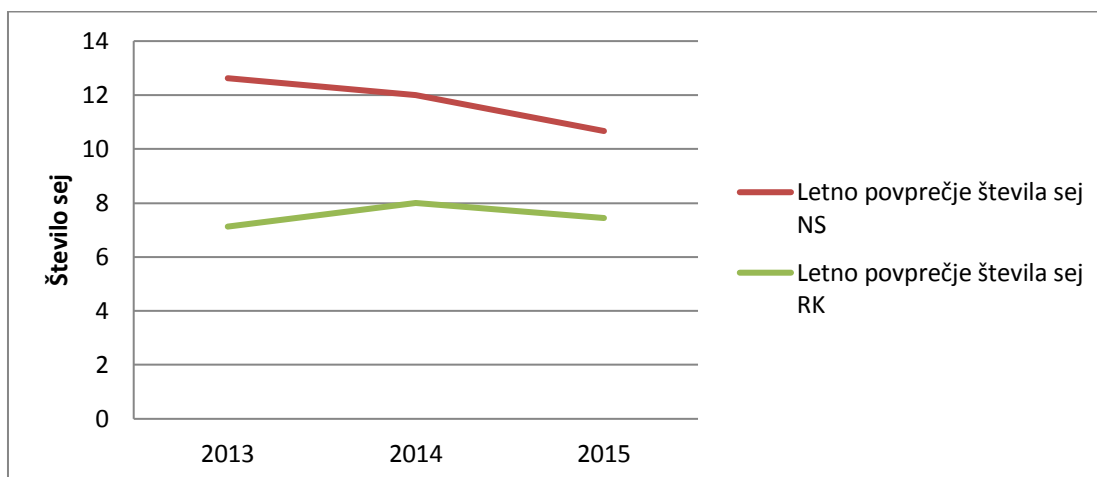
Tabela 3: Število sej nadzornega sveta in revizijske komisije v analiziranih družbah za leta 2013, 2014 in 2015

LETO	2013		2014		2015	
	NS	RK	NS	RK	NS	RK
Gorenje d. d.	15	7	11	6	13	8
Intereuropa d. d.	9	7	12	5	12	6
Krka d. d.	6	5	5	5	6	6
Luka Koper d. d.	20	8	17	8	12	7
Mercator d. d.	6	8	17	6	6	5
Petrol d. d.	10	7	10	8	10	6
Sava RE d. d.	17	8	10	8	10	9
Telekom Slovenije d. d.	18	7	18	13	18	13
Zavarovalnica Triglav d. d.	Ni podatka	Ni podatka	8	13	9	7

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.

V nadaljevanju je v Sliki 3 predstavljeno povprečno letno število sej revizijske komisije in nadzornega sveta v posameznem analiziranem letu za analizirane družbe.

Slika 3: Primerjava povprečnega števila sej nadzornega sveta in revizijske komisije

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.

Na podlagi analize in primerjave povprečnih bruto prejemkov članov revizijskih komisij za leta 2013, 2014 in 2015 smo za podjetja, ki v svojih poročilih podatke razkrivajo, dobili sledeče podatke (glej Prilogo 2 za vsa tri leta):

- povprečni bruto izdatek podjetja za celotno revizijsko komisijo v letu 2013 je bil 66.730 EUR, v letu 2014 72.011 EUR in v letu 2015 70.289 EUR. Ker so člani revizijske komisije v večini primerov hkrati tudi člani nadzornega sveta, je smiselna primerjava povprečnih skupnih izdatkov podjetja po posameznemu letu, in sicer je imelo podjetje, vključeno v analizo, v povprečju 164.530 EUR bruto izdatkov za nadzorni svet v letu 2013, 170.195 EUR v letu 2014 in 170.725 EUR v letu 2015.
- povprečni bruto prejemek na člana revizijske komisije za podjetje v letu 2013 je bil 15.701 EUR (primerjalno na člana nadzornega sveta 19.484 EUR), v letu 2014 17.457 EUR (na člana nadzornega sveta 19.893 EUR) in v letu 2015 17.572 EUR (na člana nadzornega sveta 20.217 EUR).

Družbe za delovanje nadzornega sveta in revizijske komisije razkrivajo višino prejemkov, kot so predstavljeni v Tabeli 4. Ker so člani revizijske komisije v večini primerov hkrati tudi člani nadzornega sveta, je poleg predhodne Tabele 4, ki prikazuje bruto prejemek na člana revizijske komisije, v Sliki 4 ločeno prikazan prejemek zunanjega člana revizijske komisije, ki opravlja zgolj to funkcijo v družbi (dve družbi ne razkrivata prejemkov zunanjih članov revizijske komisije). Če je bil povprečni prejemek člana nadzornega sveta v letu 2015 20.217

EUR (hkrati so člani različnih komisij – npr. kadrovske komisije in komisije za nagrajevanje) in je povprečni prejemek člana nadzornega sveta, ki je hkrati tudi član revizijske komisije, 17.572 EUR, pa je bil v letu 2015 povprečni bruto prejemek zunanjega člana revizijske komisije v obravnavanih družbah 8.723 EUR.

Tabela 4: Predstavitev bruto prejemkov članov nadzornega sveta in revizijske komisije v analiziranih družbah za leto 2015 v EUR

Bruto prejemki	Skupaj bruto prejemki NS	Skupaj bruto prejemki RK	Povprečje na člana NS	Povprečje na člana RK
Gorenje d. d.	229.887	73.910	20.899	18.478
Intereuropa d. d.	118.676	65.496	19.779	21.832*
Krka d. d.	186.920	95.250	20.769	23.813**
Luka Koper d. d.****	146.679	51.444	16.298	12.861
Mercator d. d.	106.878	11.056	11.875	11.056***
Petrol d. d.	174.935	79.644	21.867	15.929
Sava RE d. d.	128.560	59.060	21.427	19.687
Telekom Slovenije d. d.	263.467	123.172	29.274	24.634
Zavarovalnica Triglav d. d.	180.521	73.568	20.058	18.392
Povprečje	170.725	70.289	20.217	17.572

Opombe:

*Za povprečje upoštevani samo 3 člani RK, ker ni razkritih prejemkov zunanjemu članu.

**Za povprečje upoštevani samo 4 člani RK, ker ni razkritih prejemkov zunanjemu članu.

***V 2015 imata člana NS, ki sta hkrati tudi člana RK, izkazane samo prejemke kot člana NS, zato je povprečje člana RK enako skupnim prejemkom zunanjemu članu.

****Luka Koper razkriva skupni znesek sejin in nadomestila za povračilo stroškov, zato ta znesek ni upoštevan

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.

Tabela 5 prikazuje skupne bruto prejemke članov revizijske komisije, hkrati za delo v nadzornem svetu in revizijski komisiji, saj v večini primerov prejemki člana za delo v posamezni komisiji niso ločeno izkazani.

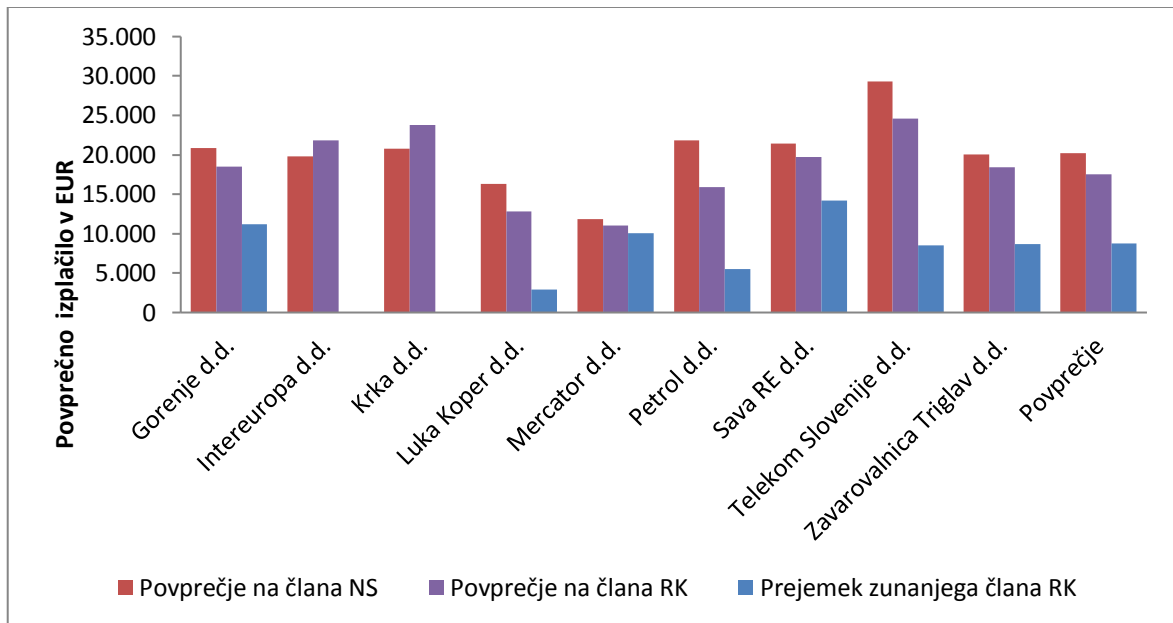
Tabela 5: Predstavitev bruto prejemkov članov revizijske komisije v analiziranih družbah za leta 2013, 2014 in 2015 za delo v nadzornem svetu in revizijski komisiji v EUR

Bruto prejemki	2013	2014	2015
Gorenje d. d.	43.383	49.962	73.910
Intereuropa d. d.	40.898	46.233	65.496
Krka d. d.	113.430	114.690	95.250
Luka Koper d. d.	44.717	49.578	51.444
Mercator d. d.	91.413	64.432	11.056
Petrol d. d.	Ni podatka	Ni podatka	79.644
Sava RE d. d.	53.578	53.370	59.060
Telekom Slovenije d. d.	104.538	122.907	123.172
Zavarovalnica Triglav d. d.	41.886	74.912	73.568
Povprečje	66.730	72.011	70.289

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.

Kot družbi z bolj preglednim razkritjem podatkov v letnih poročilih velja omeniti družbi Mercator in Sava RE, ki za člane nadzornega sveta ločeno razkrivata prejemke po posamezni funkciji. Tako lahko za Mercator podamo tudi primerjavo prejemkov zunanjih in notranjih članov, ki jih prejmejo zgolj za opravljanje funkcije revizijske komisije, in sicer sta notranja člana v letu 2013 prejela 18.161 EUR in 11.047 EUR, medtem ko je zunanji član prejel 10.806 EUR. Razlika je predvsem v višini nadomestila za opravljanje funkcije predsednika revizijske komisije. V letu 2014 sta notranja člana prejela po 11.925 EUR in 7.246 EUR, medtem ko sta zunanja člana prejela po 7.100 EUR in 10.100 EUR oziroma v povprečju 8.600 EUR (zmanjšanje predvsem nadomestil za opravljanje funkcije). V letu 2015 pa sta notranja člana revizijske komisije po razkritih podatkih prejela zgolj prejemke za opravljanje funkcije nadzornega sveta. Pri Savi RE pa sta notranja člana za opravljanje del v revizijski komisiji prejela v letu 2013 po 6.635 EUR in 5.010 EUR, medtem ko je zunanji član prejel 5.888 EUR. Enako višino bruto prejemkov sta imela notranja člana tudi v letu 2014, medtem ko je zunanji član prejel 8.925 EUR. V letu 2015 pa sta notranja člana prejela po 6.855 EUR in 5.230 EUR, zunanji pa 14.175 EUR. Zunanji član je, kot je razvidno iz razkritij, prejemal zgolj nadomestilo za opravljanje funkcije (povračilo stroškov ni zajeto), na podlagi razkritij pa ni prejel bruto prejemkov za sejnine.

Slika 4: Primerjava povprečnih bruto prejemkov na člana revizijske komisije v letu 2015 v EUR

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.

V Prilogi 2 diplomskega dela so prikazani skupni in povprečni bruto prejemki na člana nadzornega sveta in revizijske komisije. V Tabeli 6 pa prikazujemo še povprečne prejemke zunanjih članov revizijske komisije po posameznih letih za analizirane družbe. Pri tem je razvidno, da so podatki v razkritjih zelo pomanjkljivi, saj zakon predpisuje zgolj razkritje prejemkov članov nadzornega sveta, kar pa zunanji člani niso.

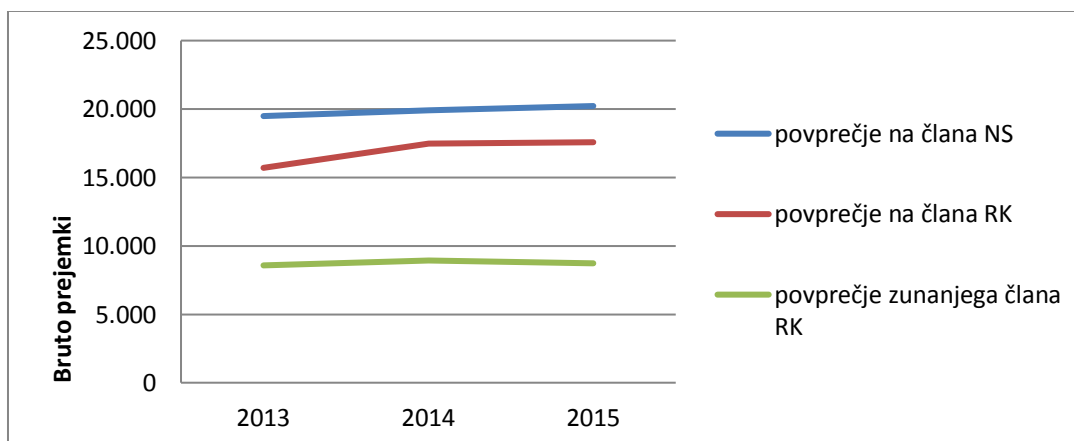
Po dostopnih analiziranih podatkih so podjetja zunanjim strokovnjakom revizijske komisije izplačevala zelo različne vsote bruto prejemkov. V izplačilih so zajete tako same bruto sejnine kot tudi morebitna letna nadomestila za opravljanje funkcije. Izplačila se gibljejo zelo različno. V povprečju so analizirana podjetja v letu 2013 za delovanje zunanjih članov revizijske komisije izplačala 8.574 EUR, v letu 2014 8.930 EUR in v letu 2015 znesek 8.723 EUR bruto. Največje zmanjšanje je bilo pri družbi Luke Koper, kjer se je zmanjševal letni prejemek nadomestila za opravljanje funkcije revizijske komisije.

Tabela 6: Bruto prejemki zunanjih članov revizijske komisije v EUR

LETO	2013	2014	2015
Gorenje d. d.	8.640	8.602	11.189
Intereuropa d. d.	Ni podatka	Ni podatka	Ni podatka
Krka d. d.	Ni podatka	Ni podatka	Ni podatka
Luka Koper d. d.	11.000	7.399	2.916
Mercator d. d.	10.806	8.600	10.100
Petrol d. d.	Ni podatka	Ni podatka	5.475
Sava RE d. d.	5.888	8.925	14.175
Telekom Slovenije d. d.	Ni podatka	10.476	8.506
Zavarovalnica Triglav d. d.	6.534	9.580	8.700
Povprečje	8.574	8.930	8.723

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.

Slika 5: Prikaz gibanja povprečnih bruto prejemkov članov nadzornega sveta in revizijske komisije v letih 2013, 2014 in 2015 v EUR

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.

5.3 Ugotovitve

Ker pri razkrivanju podatkov v letnem poročilu ni predpisanih meril in obveznih razkritij, ki bi obsegala revizijsko komisijo, jih podjetja v svojem poročanju zelo različno razkrivajo.

Ugotavljamo, da revizijska komisija najpogosteje obsega štiri člane, pri čemer je zakonsko določen minimum treh članov revizijske komisije, ob tem da bi vsaj en član moral biti neodvisni zunanji strokovnjak. Nobeno izmed navedenih podjetij ni navedlo, da ima članstvo sestavljeno iz manj kot treh članov, je pa v preteklih letih (2013 in 2014) ena izmed obravnavanih družb zgolj navajala, da ima ustanovljeno revizijsko komisijo, ni pa navedla njenih članov ali števila članov. V zadnjem pregledanem obdobju pa so vse obravnavane družbe imensko razkrivale sestavo revizijske komisije. Prav tako je v zadnjem letu zaslediti izboljšanje pri razkrivanju podatkov o članstvu zunanjega neodvisnega strokovnjaka, saj je le-ta v letu 2015 imensko razkrit v vseh obravnavanih družbah, kar v preteklosti ni bilo vedno možno zaslediti. Kot je zakonsko določeno razkrivanje prejemkov članov nadzornega sveta, bi bilo v prihodnosti morebiti potrebno razmisliti tudi, ali se postavi zahtevo po obveznih razkritjih glede oblikovanja revizijske komisije, članstva in njenih prejemkih (npr. ločeno razkrivanje prejemkov za delo v posamezni komisiji). S tem bi bila zagotovo dosežena večja strokovnost članov, saj bi nadzorni svet deloval bolj odgovorno, če bi moral razkrivati podatke, delničarji pa bi lahko preverjali ustreznost njihovega imenovanja v revizijsko komisijo. V trenutku, ko ima delničar na voljo podatke, s katerimi lahko presoja delovanje nadzornega sveta, je delovanje tega tudi bolj pregledno. Ob tem bi lahko rekel, da v primerih, ko je delovanje nadzornih institucij podjetja dano na vpogled, lahko pridejo do večjega izraza tudi vse prednosti ustanovitve revizijske komisije. Če povzamemo, bo dalo podjetje večji pomen strokovnosti in neodvisnosti članov, če bodo imena članov razkrita v letnem poročilu.

Po priporočilih Načela korporativnega upravljanja Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (angl. *Organisation for Economic Co-operation and Development* – v nadaljevanju OECD) (2004, stran 22) je določeno, kaj naj bi bilo razkrita uporabnikom poslovnega poročila. Okvir korporativnega upravljanja mora zagotavljati pravočasno in natančno objavljane podatkov o vseh pomembnih zadevah v zvezi z družbo, vključno s finančno situacijo, poslovanjem, lastništvom in upravljanjem družbe. Objava podatkov mora obsegati, vendar ne sme biti omejena na informacije o: politiki nagrajevanja članov odbora in ključnih izvršnih direktorjev ter informacije o članih odbora, vključno z njihovo strokovno usposobljenostjo, postopkom izbire, vodenjem drugih družb in mnenjem odbora o njihovi neodvisnosti.

Nadalje je podrobneje obrazloženo na strani 51: »Vlagatelji zahtevajo informacije o posameznih članih odbora in ključnih izvršnih direktorjih za ovrednotenje njihovih izkušenj in kvalifikacij ter za ocenjevanje možnih navzkrižij interesov, ki bi lahko vplivali na njihove odločitve. Informacije o članih odbora morajo vsebovati podatke o njihovih kvalifikacijah,

lastniških deležih v družbi, članstvu v drugih odborih in mnenje odbora o njihovi neodvisnosti. Objava podatkov o članstvu v drugih odborih je pomembna ne samo zaradi navajanja izkušenj in časovne zasedenosti, ampak tudi zaradi razkrivanja potencialnih navzkrižij interesov in stopnje koherentnosti odbora.«

Podatki o nagrajevanju odbora in izvršnih direktorjev so pomembne informacije za lastnike. V skladu s priporočili dobre prakse in zakonskimi zahtevami se od družb na splošno pričakuje, da objavijo informacije o nagrajevanju članov odbora in izvršnih direktorjev, tako da vlagatelji lahko ocenijo stroške in koristi načrtov nagrajevanja. Ob tem je pomembna tudi povezava uspešnostjo poslovanja družbe in prejemi nagrad ter vpliv programov spodbud, kot npr. prednostnih pravic do nakupa delnic, na poslovanje družbe. Objavljanje podatkov o posameznih vodilnih uslužbencih (vključno z določili o prekinitvi in upokojitvi) se smatra za dobro prakso in je uzakonjeno v številnih državah. Ob tem pa imajo države tudi različne zahteve glede na obseg potrebnih razkritij, v nekaterih sistemih se zahteva razkrivanje nagrad za opravljanje določenih funkcij v drugih pravnih sistemih pa se zahteva objava najvišjih plač določenega števila izvršnih direktorjev (Načela korporativnega upravljanja OECD, 2004, str. 52).

Podobnih priporočila bi se bilo smiselno držati tudi pri navajanju delovanja revizijske komisije in razkrivanju njenih članov.

SKLEP

Globalizacija in odprtost trga sta prinesla veliko raznolikost gospodarskih družb kot tudi zapletene sestave posameznih gospodarskih družb. Vodenje in nadziranje takih gospodarskih družb je postalo zapleteno tudi zaradi obsežne zakonodaje, ki predpisuje zahteve glede poslovanja in poročanja družb. Lastniki družb se zavedajo občutljivosti in pomena pravilnosti poročanja o poslovanju družbe, ker je širša javnost pozorna na vsako nepravilnost. Računovodski škandali so sprožili novo zakonodajo in priporočila, ki nalagajo podjetjem ustanovitev različnih komisij, ki pomagajo vodstvu pri vodenju. Ena izmed komisij je revizijska komisija. Vendar samo ustanovitev revizijske komisije ni zadostna podlaga za zagotavljanje kakovostnega računovodskega poročanja.

Ustanovitev revizijskih komisij naj bi pomagala odkriti in preprečiti nepravilnosti v delovanju družbe in posledično računovodske prevare. S tem se zaščitijo interesi tako zaposlenih kot tudi delničarjev. Prednosti, dosežene z ustanovitvijo revizijske komisije, so zelo različne, predvsem pa so odvisne od komisije in njenega načina delovanja. Revizijska komisija pomaga tako nadzornemu svetu kot tudi upravnemu odboru pri njihovih odločitvah. Dobro organizirane in dejavne revizijske komisije naj bi prinesle koristi tako pri odločitvah samega vodstva kot tudi pri poročanju in nadzoru poslovanja.

Naloge revizijske komisije se od države do države razlikujejo, vendar sta vsem revizijskim komisijam skupna nadzor nad poslovanjem družbe ter spremljanje pravilnosti poročanja. Se

pa pomen revizijskih komisij povečuje. V Sloveniji revizijske komisije niso obvezne za vsa podjetja, ampak samo za tiste, ki so subjekt javnega interesa.

Revizijska komisija mora biti strokovna in primerno nagrajena za svoje delo. Zakonske podlage o plačilu za člane revizijske komisije ni ali pa je prepuščeno podjetju, da o tem odloča. Tako se podjetja sama odločajo o plačilih za revizijsko komisijo, katerih pa nikakor ne razkrivajo v svojih letnih poročilih.

V analizi nagrajevanja revizijskih komisij uvrščenih v prvo kotacijo Ljubljanske borze sem prikazal razlike med prejemki članov nadzornega sveta in revizijske komisije. Ugotovljeni prejemki članov revizijske komisije v različnih družbah so primerljivi, tako da lahko družbe pridobijo ustrezne strokovnjake in so hkrati konkurenčne. Prejemki so ustrezno razdeljeni na fiksni del (za opravljanje funkcije) in na variabilni (sejnine), v skladu s priporočili pa med analiziranimi družbami ni prakse, da bi bila izplačila vezana na uspešnost poslovanja družbe.

Analizirane družbe v večini primerov ne razkrivajo prejemkov ločeno za delo članov po posamezni funkciji, oziroma za članstvo v različnih komisijah, zato mnenja, ali so zunanji člani nagrajeni primerljivo z notranjimi člani ni možno podati. Kljub podanim možnostim za izboljšave, pa so dodatna razkritja lahko podana tudi na letnih sejah delničarjev, oz. v kolikor jih družbe ne razkrijejo prostovoljno, lahko dodatna razkritja zahtevajo delničarji. Ključno vlogo po razkrivanju podatkov imajo tako poleg zunanjih revizorjev, ki zagotovijo ustreznost razkritih podatkov, delničarji, ki lahko zahtevajo vsebino in obseg razkritij, vsaj dokler ne bo podrobnejših zahtev s strani regulatorjev.

LITERATURA IN VIRI

1. Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije. (2011). *Merila za plačilo članom nadzornih organov družb s kapitalskimi naložbami države*. Najdeno 12. maja 2016 na spletnem naslovu http://www.sdh.si/doc/Pravni_akti/1_AUKN_merila_za_placilo.pdf
2. *Audit committee leading practices and trends*. (2015).. Najdeno 15. maja 2016 na spletnem naslovu <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/center-for-corporate-governance/us-aers-audit-committee-leading-practices-and-trends-032615.pdf>
3. *Audit Committees – Good practices for meeting market expectation*. (2003). Najdeno 15. novembra 2010 na spletnem naslovu http://www.pwc.com/gx/en/ifrs-reporting/pdf/audit_committees_2nd_ed.pdf
4. Bajuk, J., Kostrevec, D., & Podbevšek, G. (2003). *Kodeksi vladanja podjetjem v Evropi. Izkušnje za Slovenijo*. Ljubljana: Združenje članov nadzornih svetov.
5. BPP Learning Media, *ACCA Audit and Assurance*. (2009). *Course Notes*. Najdeno 31. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-students/acca/f8/exampapers/int/F8-2015-jun-q.pdf>
6. Clikeman, P. M. (2003). *The Greatest Fraud of the (Last) Century*. Najdeno 26. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.newaccountantusa.com/newsFeat/wealthManagement/Clikeman_Greatest_Frauds.pdf
7. Duhovnik, M. (1997). Revizijski odbor in njegova vloga v podjetju. *Revizor*, 8(12), 9–33.
8. Duhovnik, M. (2009). Ustanovitev in delovanje revizijske komisije. *Revizor*, 20(1), 21–57.
9. Evropska unija (2006). *Direktiva 2006/43/ES Evropskega parlamenta in sveta z dne 17. maja 2006 o obveznih revizijah za letne in konsolidirane računovodske izkaze*. Najdeno 24. marca 2016 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006L0043&qid=1463520346497&from=EN>)
10. Evropska unija (2009). *Commission Recommendation 2009/384/EC of April 2009 on remuneration policies in the financial services sector*. Najdeno 26. junija 2016 na spletnem naslovu http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/directors-remun/financialsector_290409_en.pdf
11. Evropska unija. (2014). *DIRECTIVE 2014/56/EU OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 16 April 2014 amending Directive 2006/43/EC on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts*. Najdeno 24. marca 2016 na spletnem naslovu: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0056>

12. Evropska unija (2014). *Uredba št. 537/2014 Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zahtevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa in razveljavitvi Sklepa Komisije 2005/909/ES*. Najdeno 24. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www.si-revizija.si/sites/default/files/revizorji/uredba-537-2014.pdf>
13. Federation of European Accountants. (2012). *The function of audit committees*. Najdeno 25. junija 2016 na spletnem naslovu http://www.fee.be/images/Discussion_Paper_on_Audit_Committees_120615.pdf
14. Gričar, D. (2006). *Ustanavljanje in delovanje revizijskih komisij* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
15. Gorenje, d.d. (2013). *Letno poročilo podjetja Gorenje, d.d.* Velenje: Gorenje, d.d.
16. Gorenje, d.d. (2014). *Letno poročilo podjetja Gorenje, d.d.* Velenje: Gorenje, d.d.
17. Gorenje, d.d. (2015). *Letno poročilo podjetja Gorenje, d.d.* Velenje: Gorenje, d.d.
18. Intereuropa, d.d. (2013). *Letno poročilo podjetja Intereuropa, d.d.* Koper: Intereuropa, d.d.
19. Intereuropa, d.d. (2014). *Letno poročilo podjetja Intereuropa, d.d.* Koper: Intereuropa, d.d.
20. Intereuropa, d.d. (2015). *Letno poročilo podjetja Intereuropa, d.d.* Koper: Intereuropa, d.d.
21. Krka, d.d. (2013). *Letno poročilo podjetja Krka, d.d.* Novo mesto: Krka, d.d.
22. Krka, d.d. (2014). *Letno poročilo podjetja Krka, d.d.* Novo mesto: Krka, d.d.
23. Krka, d.d. (2015). *Letno poročilo podjetja Krka, d.d.* Novo mesto: Krka, d.d.
24. Kumelj, Š. (2005). *Vloga revizijskih odborov pri nadziranju družbe* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
25. Kunšek, M. (2008). Imenovanje članov revizijske komisije. Najdeno 14. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.findinfo.si/DnevneVsebine/Aktualno.aspx?id=5397>
26. Ljubljanska borza, d. d. (2009). *Kodeks upravljanja javnih delniških družb*. Ljubljana: Ljubljanska borza, d. d.
27. Luka Koper, d.d. (2013). *Letno poročilo podjetja Luka Koper, d.d.* Koper: Luka Koper, d.d.
28. Luka Koper, d.d. (2014). *Letno poročilo podjetja Luka Koper, d.d.* Koper: Luka Koper, d.d.
29. Luka Koper, d.d. (2015). *Letno poročilo podjetja Luka Koper, d.d.* Koper: Luka Koper, d.d.
30. Mercator, d.d. (2013). *Letno poročilo podjetja Mercator, d.d.* Ljubljana: Mercator, d.d.
31. Mercator, d.d. (2014). *Letno poročilo podjetja Mercator, d.d.* Ljubljana: Mercator, d.d.
32. Mercator, d.d. (2015). *Letno poročilo podjetja Mercator, d.d.* Ljubljana: Mercator, d.d.

33. Odar, M. (2003). *Revidiranje v javnem interesu in predvidene spremembe 8. direktive Evropske unije ter potrebne spremembe revidiranja v Sloveniji*. *Revizor*, 14(12), 11–23.
34. Osterman, N. & Zaman Groff, M. (2010). Ocenjevanje uspešnosti delovanja revizijskih komisij v slovenskih gospodarskih družbah. *Revizor*, 21(6), 32–50.
35. Petrol, d.d. (2013). *Letno poročilo podjetja Petrol, d.d.* Ljubljana: Petrol, d.d.
36. Petrol, d.d. (2014). *Letno poročilo podjetja Petrol, d.d.* Ljubljana: Petrol, d.d.
37. Petrol, d.d. (2015). *Letno poročilo podjetja Petrol, d.d.* Ljubljana: Petrol, d.d.
38. Sarbanes-Oxley Act (2002). Najdeno 12. maja 2016 na spletnem naslovu <https://www.sec.gov/about/laws/soa2002.pdf>
39. Sava, d.d. (2013). *Letno poročilo podjetja Sava, d.d.* Kranj: Sava, d.d.
40. Sava, d.d. (2014). *Letno poročilo podjetja Sava, d.d.* Kranj: Sava, d.d.
41. Sava, d.d. (2015). *Letno poročilo podjetja Sava, d.d.* Kranj: Sava, d.d.
42. Slovenski Inštitut za revizijo (2010). *Opozorilo za dobro prakso*. Najdeno 12. maja 2016 na spletnem naslovu <http://www.si-revizija.si/sites/default/files/rev-opozorilo.pdf>
43. SOCIUS, d. d. (2004). *Načela korporativnega upravljanja*. Ljubljana: Socius, d. d.
44. Spira, F. L. (2006). *Black boxes, red herrings and white powder: UK audit committees in the 21 st century*. *Journal of Banking Regulation*, 7, 180–188.
45. Telekom Slovenije, d.d. (2013) *Letno poročilo podjetja Telekom Slovenije, d.d.* Ljubljana: Telekom Slovenije, d.d.
46. Telekom Slovenije, d.d. (2014) *Letno poročilo podjetja Telekom Slovenije, d.d.* Ljubljana: Telekom Slovenije, d.d.
47. Telekom Slovenije, d.d. (2015) *Letno poročilo podjetja Telekom Slovenije, d.d.* Ljubljana: Telekom Slovenije, d.d.
48. Vlada Republike Slovenije (2011). *Sklep o priporočilih glede nagrajevanja članov nadzora v gospodarskih družbah z omejevanjem učinkov finančne krize*. Najdeno 24. marca 2016 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Finan%C4%8Dno_premo%C5%BEenje_in_poro%C5%A1tva/Sejnine_in_nagrade/5_Sklep_o_priporocilih_glede_nagrajevanja_clanov_organov_nadzora_v_gos._druz._v_zvezi_z_omej._ucinkov_fin._krize_st._10007-1-2011-2__6_1_2011_.pd
49. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD). *Uradni list RS* št. 42/2006, 68/2008 in 55/2015.
50. Zakona o revidiranju (Zrev). *Uradni list RS* št. 65/2008.
51. Zakon o bančništvu (Zban). *Uradni list RS* št. 131/2006, 19/2009 in 25/2015.
52. Zakon o zavarovalništvu (Zzvar). *Uradni list RS* št. 79/2010 in 93/2015.
53. Združenje nadzornikov Slovenije (2016). *Priporočila za revizijske komisije*. Najdeno 7. septembra 2016 na spletnem naslovu <http://www.zdruzenje-ns.si/>
54. Zavarovalnica Triglav, d. d. (2013). *Letno poročilo družbe Zavarovalnica Triglav, d. d.* Ljubljana: Zavarovalnica Triglav, d. d.

55. Zavarovalnica Triglav, d. d. (2014). *Letno poročilo družbe Zavarovalnica Triglav, d. d.* Ljubljana: Zavarovalnica Triglav, d. d.
56. Zavarovalnica Triglav, d. d. (2015). *Letno poročilo družbe Zavarovalnica Triglav, d. d.* Ljubljana: Zavarovalnica Triglav, d. d.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Povzetek nalog revizijske komisije	1
Priloga 2: Pregled bruto prejemkov članov nadzornega sveta in revizijske komisije za družbe v prvi kotaciji Ljubljanske Borze v letih 2013, 2014 in 2015	4

Priloga 1: Povzetek nalog revizijske komisije

Pregled notranjih kontrol in finančnega poročanja	Pregled tveganj
<p>Razumevanje ključnih kontrol in področij tveganja poročanja, ki jih ocenjuje poslovodstvo, interna revizija in neodvisni revizor.</p> <p>Povečan nadzor nad davki podjetja, področje, kjer se sprejemajo visoko tvegane in pomembne odločitve.</p> <p>Spodbujanje vrednosti internega nadzora prek predpisov z zahtevami o poročanju.</p> <p>Ocenitev stopnje avtoritete in odgovornosti v ključnih področjih, vključno s ceno in pogodbami, sprejemanjem tveganj, zavezami in izdatki.</p> <p>Razumevanje kompleksnejših finančnih področij in področij poročanja ter kako se uprava spopada z njimi.</p> <p>Razumevanje pomembnih presoj in ocen poslovodstva ter njihov vpliv na računovodsko poročanje.</p> <p>Spremljanje poročevalskih in regulatornih zahtev, ki so v teku izvajanja/vpeljave, in razumevanje njihovega vpliva na podjetje.</p> <p>Spremljanje izdanih priporočil s strani nadzornih institucij danih podjetij v podobnih sektorjih.</p> <p>Spremljanje izdanih priporočil s strani nadzornih institucij danih podjetij in spremljanje planiranih ukrepov poslovodstva na priporočila.</p>	<p>Osredotočenost na finančna tveganja in ocene ter razumevanje politik poslovodstva na ta tveganja.</p> <p>Izogibanje prevelikemu oziru na orodja za spremljanje dejavnikov tveganja.</p> <p>Periodično ponovno ocenjevanje največjih tveganj, določanje, kateri član poslovodstva ali komisija je odgovorna za vsakega izmed njih.</p> <p>Ocenjevanje informacijske tehnologije (IT), projektov in tveganja, še posebej tistih, ki imajo vpliv na finančna poročila.</p> <p>Pregled pridobitev, vključno s tveganji, pomembnimi integracijskimi mejniki in ROI analizami. Pregled poročil po pridobitvi za oceno zanesljivosti primarnih predvidevanj pridobitve.</p> <p>Ali so poslovodje pripravili periodični pregled njihovega poslovanja s poudarkom na finančnem tveganju in drugih dejavnikih z vplivom na finančna poročila?</p> <p>Poročanje finančnega tveganja družbe njenim deležnikom.</p> <p>Razumevanje tveganj, izpostavljenih s strani nadzornih institucij, in planiranih ukrepov poslovodstva.</p>
Učinkovitost komisije – samoocena uspešnosti	Sestava in dinamika komisije
<p>Pregled in odobritev listine revizijske komisije in uskladitev koledarskih aktivnosti, ki so skladne z zahtevanimi aktivnostmi in omogočajo fleksibilnost za dodatne zadeve.</p> <p>Sestava dnevnega reda v posvetovanju s poslovodstvom, omejitev nasprotovanj v nujnih zadevah brez nadaljnjih razprav.</p> <p>Uskladitev gradiva za seje revizijske komisije in dnevnega reda s prednostnimi področji.</p> <p>Razdelitev gradiva in drugega materiala pred sestanki.</p> <p>Poročila naj bi vključevala povzetke, ki izpostavljajo težave, in ključne točke razprave, ki omogočajo razpravo in predstavitev tekom sestankov.</p> <p>Usklajevanje prisotnosti na sestankih, ki omogoča odprto in iskreno komunikacijo.</p>	<p>Osredotočenost na sestavo revizijske komisije, vključno z neodvisnostjo, finančnimi izvedenci, izkušnjami v vodstvu in uspešnim načrtovanjem.</p> <p>Omejitev števila članov komisije na 5 članov za doseganje učinkovitosti.</p> <p>Periodična rotacija članov komisije, vključno s predsednikom.</p> <p>Sestajanje vsaj kvartalno oz. po potrebi večkrat.</p> <p>Po potrebi vključevanje neodvisnih strokovnjakov.</p> <p>Vzdrževanje ustrezne koordinacije med revizijsko komisijo in drugimi komisijami.</p>

Se nadaljuje

Nadaljevanje

<p>Izvedba letne samoocene. Razprava z revizijsko komisijo o samooceni in razvoj taktičnih ukrepov za naslovitev na ugotovitve.</p>	
<p>Odnos z zunanjim revizorjem</p>	<p>Partnerstvo s CFO in upravo</p>
<p>Vzpostavljanje odnosa z zunanjim revizorjem. Osredotočenost na neodvisnost revizorja, njegovo ustrezno usposobljenost, izvedbo in pred odobritev revizijskih in ne revizijskih storitev. Spoznavanje glavnega revizijskega partnerja in občasna srečanja s specialisti (npr. davki, IT, aktuarji). Vzpostavitev pričakovanj glede narave in metode komunikacije kot tudi izmenjava vpogleda. Sestava letnega dnevnega reda z neodvisnim revizorjem in določitev rednega dialoga zunaj sej revizijske komisije. Zagotavljanje formalnega ocenjevanja in povratnih informacij.</p>	<p>Sestavljanje letnih ocenjevanj. Razumevanje procesov posloводства za zgodnjo zaznavanje in odpravljanje računovodskih in drugih nepravilnosti. Razumevanje novih računovodskih in poročevalskih zahtev in z njimi povezanih tveganj. Zagotavljanje vnosa v zastavljanje ciljev uprave. Razpravljanje o uspešnem načrtovanju za CFO in osebja.</p>
<p>Izvršne (zasebne) seje</p>	<p>Nadomestila</p>
<p>Sklicanje rednih sej z notranjimi revizorji, poslovodstvom, in neodvisnim zunanjim revizorjem. Izvedba sej revizijske komisije za razpravo o poteku sestankov in zastava dnevnega reda prihodnjih srečanj. Razprava o planih nagrajevanja posloводства. Vzpostavitev pričakovanj glede tem in razprav, predvidenih z zunanjim revizorjem tekom njegovih srečanj.</p>	<p>Usklajevanje s komisijo za nagrajevanje na področju določanja ciljev sheme nagrajevanja. Sodelovanje s komisijo za nagrajevanje za razumevanje posledic sheme nagrajevanja, vključno z vplivom na ohranjanje zaposlenih in potencialno povečanje rizika za prevare. Povečanje poudarka na nagrajevanju posloводства in direktorjev, vključno z ustrezno porabo sredstev družbe.</p>
<p>Stik z notranjimi revizorji</p>	<p>Uvajanje članov in nadaljnje izobraževanje</p>
<p>Zagotavljanje direktnega stika med notranjim revizorjem in revizijsko komisijo. Preučevanje, ali imajo notranji revizorji neposredno funkcionalno poročevalno linijo z revizijsko komisijo in neposredno linijo z upravo. Aktivna vloga pri določanju najvišje in najboljše uporabe interne revizije kot tudi ustrezne strukture glede na družbo (določanje smotrnosti interne revizije z vidika najema zunanjih strokovnjakov). Vključenost v ocenjevanje tveganj notranjih revizij in njenega planiranja, vključno z aktivnostmi in cilji v povezavi z notranjimi kontrolami nad finančnim poročanjem.</p>	<p>Uvajanje novih članov, ki temelji na odgovornosti revizijske komisije in vključuje člane komisije, izvršne in finančne poslovdje ter finančno upravo, interno revizijo in zunanjega revizorja. Izvajanje izobraževanja članov v skladu s smernicami korporativnega upravljanja, ki je dosledno s pravili borze oz. drugih standardov. Vključevanje točk izobraževanja v dnevni red 1–2 krat letno. Točke lahko vključujejo poglobljeno specifično področje posameznega poslovnega tveganja ali obnovitev pomembnih računovodskih ocen.</p>

Se nadaljuje

Nadaljevanje

Sestava letnih ocenjevanj. Poznavanje notranjega revizijskega osebja in načrtovanje nasledstva.	Ponudba nadaljnega izobraževanja v finančnem poročanju in drugih pomembnih področjih revizijske komisije (npr. specializiranih ali regulatornih panogah, novih zahtevah in nastajajočih temah).
Etika in integriteta	
Poudarek na etiki, kulturi in spremljanju pritožb. Zagotavljanje pregleda skladnosti poslovanja družbe s pravili in etiko družbe. Izvajanje internih neodvisnih pregledov v družbi v skladu z zadolžitvami in odgovornostjo komisije. Razumevanje tveganj na področju odpravljanja prekoračitve kontrolnih pooblastil posloводства.	

Povzeto po: Deloitte; Audit committee leading practices and trends, 2015.

Priloga 2: Pregled bruto prejemkov članov nadzornega sveta in revizijske komisije za družbe v prvi kotaciji Ljubljanske Borze v letih 2013, 2014 in 2015 v EUR

LETO	2013				2014				2015			
	Skupaj NS	Skupaj RK	Povprečje na člana NS	Povprečje na člana RK	Skupaj NS	Skupaj RK	Povprečje na člana NS	Povprečje na člana RK	Skupaj NS	Skupaj RK	Povprečje na člana NS	Povprečje na člana RK
Gorenje d.d.	141.927	43.383	14.193	10.846	148.349	49.962	13.486	12.491	229.887	73.910	20.899	18.478
Intereuropa d.d.	61.169	40.898	10.195	13.633	95.169	46.233	15.862	15.411	118.676	65.496	19.779	21.832*
Krka d.d.	206.560	113.430	22.951	28.358	207.170	114.690	23.019	28.673	186.920	95.250	20.769	23.813*
Luka Koper d.d.*****	141.687	44.717	15.743	11.179	133.686	49.578	14.854	12.395	146.679	51.444	16.298	12.861
Mercator d.d.	238.230	91.413	26.470	22.853	196.921	64.432	21.880	21.477	106.878	11.056	11.875	11.056**
Petrol d.d.	148.470	Ni podatka ***	16.497	Ni podatka o članih	176.169	Ni podatka	19.574	Ni podatka o članih	174.935	79.644	21.867	15.929
Sava RE d.d.	129.102	53.578	21.517	17.859	122.045	53.370	20.341	17.790	128.560	59.060	21.427	19.687
Telekom Slovenije d.d.	206.097	104.538	22.900	26.135***	259.281	122.907	28.809	24.581	263.467	123.172	29.274	24.634
Zavarovalnica Triglav d.d.	207.527	41.886	23.059	10.472	192.968	74.912	21.441	18.728	180.521	73.568	20.058	18.392
Povprečje	164.530	66.730	19.484	15.701	170.195	72.011	19.893	17.457	170.725	70.289	20.217	17.572

Opombe:

*Za povprečje upoštevani samo 3 člani RK, ker ni razkritih prejemkov zunanjemu članu – vsa leta.

**V letu 2015 imata člana NS, ki sta hkrati tudi člana RK, izkazane samo prejemke kot člana NS, zato je povprečje člana RK enako s skupnimi prejemki zunanjemu članu.

***Za leti 2013 in 2014 niso predstavljeni imenski podatki članov NS, ki so tudi člani RK, prav tako ni razkritih podatkov o prejemku zunanjemu članu RK v letih 2013 in 2014, zato za ta leta ni izkazanih primerjav

****Za povprečje v letu 2013 so upoštevani samo notranji člani RK, ker ni razkritih prejemkov zunanjega člana.

*****Luka Koper razkriva skupni znesek sejin in nadomestila za povračilo stroškov, zato ta znesek ni upoštevan

Vir: Letna poročila družb Gorenje d.d., 2013; Gorenje d.d., 2014; Gorenje d.d., 2015; Intereuropa d.d., 2013; Intereuropa d.d., 2014; Intereuropa d.d., 2015; Krka d.d., 2013; Krka d.d., 2014; Krka d.d., 2015; Luka Koper d.d., 2013; Luka Koper d.d., 2014; Luka Koper d.d., 2015; Mercator d.d., 2013; Mercator d.d., 2014; Mercator d.d., 2015; Petrol d.d., 2013; Petrol d.d., 2014; Petrol d.d., 2015; Sava RE d.d., 2013; Sava RE d.d., 2014; Sava RE d.d., 2015; Telekom Slovenije d.d., 2013; Telekom Slovenije d.d., 2014; Telekom Slovenije d.d., 2015; Zavarovalnica Triglav d.d., 2013; Zavarovalnica Triglav d.d., 2014; Zavarovalnica Triglav d.d., 2015.